Екінші деңгейдегі банктердің, Қазақстан Республикасы бейрезидент-банктері филиалдарының, "Қазақстанның Даму Банкі" акционерлік қоғамының және ипотекалық ұйымдардың бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2007 жылғы 30 қарашадағы N 134 Қаулысы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2008 жылғы 10 қаңтарда Нормативтік құқықтық кесімдерді мемлекеттік тіркеудің тізіліміне N 5089 болып енгізілді.

Ескерту. Тақырыбы жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 24.12.2025 № 105 (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

Қолданушылардың назарына!!!

Қаулының қолданысқа енгізілу тәртібін 2-тармақтан қараңыз.

"Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 20-бабы 6-тармағының 2) тармақшасына, "Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ережесін және құрылымын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 31 желтоқсандағы № 1271 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы ереженің 19-тармағының екінші бөлігі төртінші абзацының 12) тармақшасына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:

Ескерту. Кіріспе жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 24.12.2025 № 105 (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

1. Қоса беріліп отырған Екінші деңгейдегі банктердің, Қазақстан Республикасы бейрезидент-банктері филиалдарының, "Қазақстанның Даму Банкі" акционерлік қоғамының және ипотекалық ұйымдардың бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулық бекітілсін.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 24.12.2025 № 105 (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

2. Осы қаулы 2008 жылғы 1 ақпаннан бастап қолданысқа енгізіледі.

3. Бухгалтерлік есепке алу департаменті (Шалғымбаева Н.Т.):

1) Заң департаментімен (Шәріпов С.Б.) бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуден өткізуге шаралар қабылдасын;

2) осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуден өткізген күннен бастап он күндік мерзімде оны Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі орталық аппаратының мүдделі бөлімшелеріне, Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау

агенттігіне, "Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы" заңды тұлғалар бірлестігіне және екінші деңгейдегі банктерге жіберсін.

4. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары Д.Т.Ақышевқа жүктелсін.

Ұлттық Банк
Төрағасы

Қазақстан Республикасы
Ұлттық Банкі Басқармасының
2007 жылғы 30 қарашадағы
№ 134 қаулысымен
бекітілді

Екінші деңгейдегі банктердің, Қазақстан Республикасы бейрезидент-банктері филиалдарының, "Қазақстанның Даму Банкі" акционерлік қоғамының және ипотекалық ұйымдардың бухгалтерлік есепті жүргізу нұсқаулығы

Ескерту. Нұсқаулық жаңа редакцияда - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 24.12.2025 № 105 (01.01.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

1-тарау. Жалпы талаптар

1. Екінші деңгейдегі банктердің, Қазақстан Республикасы бейрезидент-банктері филиалдарының, "Қазақстанның Даму банкі" акционерлік қоғамының және ипотекалық ұйымдардың бухгалтерлік есепті жүргізу нұсқаулығы (бұдан әрі – Нұсқаулық) " Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 20-бабы 6-тармағының 2) тармақшасына, "Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ережесін және құрылымын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 31 желтоқсандағы №1271 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы ереженің 19-тармағының екінші бөлігі төртінші абзацының 12) тармақшасына, қарыжылық есептіліктің халықаралық стандарттарына сәйкес әзірленді және екінші деңгейдегі банктердің, ислам банктерінің, Қазақстан Республикасы бейрезидент - банктері филиалдарының, "Қазақстанның Даму Банкі" акционерлік қоғамының, бұдан бұрын еншілес банк болған заңды тұлғаның (бұдан әрі – банктер) және ипотекалық ұйымдардың бухгалтерлік есеп жүргізуін нақтылайды.

2. Нұсқаулықта Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде (Жалпы бөлім), Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде (Ерекше бөлім), "Қазақстан Республикасындағы вексельдік айналым туралы" Қазақстан Республикасының Заңында , "Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінің, Қазақстан Республикасы бейрезидент банктері филиалдарының вексельдерді есепке алуы қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 1999 жылғы 15 қарашадағы № 396 қаулысында (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 1015 болып тіркелген) және "Екінші деңгейдегі банктердің, Қазақстан

Республикасының бейрезидент банктері филиалдарының және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың аударым және жай вексельдермен операциялар жүргізу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2015 жылғы 31 желтоқсандағы № 261 қаулысында (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 13071 болып тіркелген) көзделген ұғымдар қолданылады.

3. Банктер жасайтын операциялардың бухгалтерлік есебі халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының талаптарына және Нұсқаулыққа сәйкес жүзеге асырылады.

4. Нұсқаулықта халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының талаптарына сәйкес мәміле жасау күнгі және мәміле бойынша есеп айырысу күнгі қаржы активтерін сатып алудың және сатудың үлгі мәмілелерін есепке алу әдістері қолданылады. Осы тармақта көрсетілген қаржы активтерін сатып алудың және сатудың үлгі мәмілелерін есепке алу әдістерінің бірін таңдау банктің есеп саясатында айқындалады.

5. Егер шарттық талаптарға сәйкес аллокирленбеген металл шоттарына орналастырылған аффинирленген бағалы металдар (IAS) 32 "Қаржы құралдары: ұсыну" халықаралық қаржылық есептілік стандартында айқындалған қаржы құралдарының анықтамасына сәйкес келген жағдайда, аллокирленбеген металл шоттарына орналастырылған аффинирленген бағалы металдармен операциялардың бухгалтерлік есебі (IFRS) 9 "Қаржы құралдары" халықаралық қаржылық есептілік стандартына сәйкес жүргізіледі.

6. Банктің, ипотекалық ұйымның бухгалтерлік есеп жүргізуді реттейтін ішкі құжаттарында көзделген тәртіппен "Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының және халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының талаптарына қайшы келмейтін бөлігінде банкішілік транзиттік шоттарды пайдалануға және қосымша бухгалтерлік жазбалар жасауға рұқсат етіледі.

Шетел валютасының валюталық позициясы және контркұны шоттарын пайдалана отырып, шетел валютасындағы операциялар сомасын көрсетуге рұқсат етіледі.

Сыйақы түріндегі кіріс пен шығыс (IFRS) 9 "Қаржы құралдары" халықаралық қаржылық есептілік стандартына сәйкес пайыздың тиімді мөлшерлемесі әдісі пайдаланыла отырып танылады.

2-тарау. Шетел валютасымен дилингтік операциялардың бухгалтерлік есебі

1-параграф. Шетел валютасын сатып алу бойынша спот мәмілелерін мәміле жасау күні бойынша есепке алу

7. Шетел валютасын сатып алу бойынша спот мәмілесі жасалған күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

шетел валютасындағы талаптар сомасына және сатып алу бағамы бойынша теңгемен міндеттемелер сомасына:

Дт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар
Кт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер,

бір мезгілде шетел валютасының сатып алу бағамының есептік бағамнан айырмашылығы болған жағдайда туындайтын айырмаға мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

шетел валютасын сатып алу бағамы есептік бағамнан асып кеткен кезде:

Дт	5530	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шығыс
Кт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар;

есептік бағам шетел валютасын сатып алу бағамынан асып кеткен кезде:

Дт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар
Кт	4530	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша кіріс.

8. Шетел валютасын сатып алу бойынша спот мәмілесі банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы бойынша қайта бағаланған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы өзгеруінің теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан шығыс
Кт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар;

2) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы өзгеруінің оң бағамдық айырма сомасына:

Дт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар
Кт	4703	Шетел валютасын қайта бағалаудан кіріс.

9. Нұсқаулықтың 8-тармағына сәйкес қайта бағалау жүргізілгеннен кейін шетел валютасын сатып алу бойынша спот мәмілесін валюталау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шетел валютасын сатып алу үшін аударылатын теңгемен сомаға:

Дт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;

2) сатып алынатын шетел валютасының сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар.

2-параграф. Шетел валютасын сатып алу бойынша спот мәмілелерін есеп айырысу күні бойынша есепке алу

10. Шетел валютасын сатып алу бойынша спот мәмілесі жасалған күні шетел валютасындағы шартты талаптар сомасына және теңгемен шартты міндеттемелер сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар
Кт	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер.

11. Шетел валютасын сатып алу бойынша спот мәмілесі банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы бойынша қайта бағаланған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы өзгеруінің теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан шығыс
Кт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер;

2) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы өзгеруінің оң бағамдық айырма сомасына:

Дт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар
Кт	4703	Шетел валютасын қайта бағалаудан кіріс;

3) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы оң және теріс өзгеруі бойынша ең аз қалдық сомасына:

Дт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар.

12. Шетел валютасын сатып алу бойынша спот мәмілесін валюталау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шетел валютасын сатып алу бойынша шартты міндеттемелер мен талаптар сомасына:

Дт	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер
Кт	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар;

2) теңгемен және шетел валютасындағы сомаға:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1894	Спот операциялары бойынша талаптар;

3) шетел валютасын сатып алу бағамы есептік бағамнан асып кеткен кезде:

Дт	5530	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шығыс
Кт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер;

4) есептік бағам шетел валютасын сатып алу бағамынан асып кеткен кезде:

Дт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар
Кт	4530	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша кіріс;

5) бұрын жүргізілген қайта бағалауды қалпына келтіру:

Дт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан шығыс;

немесе

Дт	4703	Шетел валютасын қайта бағалаудан кіріс
Кт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар.

3-параграф. Шетел валютасын сату бойынша спот мәмілелерін мәміле жасау күні бойынша есепке алу

13. Шетел валютасын сату бойынша спот мәмілесі жасалған күні сату бағамы бойынша талаптар мен міндеттемелер сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

шетел валютасымен міндеттемелер сомасына және теңгемен талаптар сомасына:

Дт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар
Кт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер,

бір мезгілде шетел валютасын сату бағамының есептік бағамнан айырмашылығы болған жағдайда туындайтын айырмаға мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

есептік бағам шетел валютасын сату бағамынан асып кеткен кезде:

Дт	5530	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шығыс
Кт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер;

шетел валютасын сату бағамы есептік бағамнан асып кеткен кезде:

Дт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	4530	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша кіріс.

14. Шетел валютасын сату бойынша спот мәмілесі банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы бойынша қайта бағаланған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы өзгеруінің теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	4703	Шетел валютасын қайта бағалаудан кіріс;

2) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы өзгеруінің оң бағамдық айырма сомасына:

Дт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан шығыс
Кт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер.

15. Нұсқаулықтың 14-тармағына сәйкес қайта бағалау жүргізілгеннен кейін шетел валютасын сату бойынша спот мәмілесін валюталау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) өткізілетін шетел валютасының сомасына:

Дт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;

2) шетел валютасын өткізгені үшін алынған теңгемен сомаға:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар.

4-параграф. Шетел валютасын сату бойынша спот мәмілелерін есеп айырысу күні бойынша есепке алу

16. Шетел валютасын сату бойынша спот мәмілесі жасалған күні шартты міндеттемелер мен талаптар сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар
Кт	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер.

17. Шетел валютасын сату бойынша спот мәмілесі банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы бойынша қайта бағаланған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы өзгеруінің теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар
Кт	4703	Шетел валютасын қайта бағалаудан кіріс;

2) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы өзгеруінің оң бағамдық айырма сомасына:

Дт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан шығыс
Кт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер;

3) валюталарды айырбастаудың нарықтық бағамы оң және теріс өзгеруі бойынша ең аз қалдық сомасына:

Дт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар.

18. Шетел валютасын сату бойынша спот мәмілесін валюталау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шетел валютасын сату бойынша шартты міндеттемелер мен шартты талаптар сомасына:

Дт	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер
Кт	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар;

2) шетел валютасындағы және теңгемен сомаға, сондай-ақ шетел валютасын қайта бағалау сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1894	Спот операциялары бойынша талаптар;

3) есептік бағам шетел валютасын сату бағамынан асып кеткен кезде:

Дт	5530	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шығыс
Кт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер;

4) шетел валютасын сату бағамы есептік бағамнан асып кеткен кезде:

Дт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар
Кт	4530	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша кіріс;

5) бұрын жүргізілген қайта бағалауды қалпына келтіру:

Дт	2894	Спот операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан шығыс;

немесе

Дт	4703	Шетел валютасын қайта бағалаудан кіріс
Кт	1894	Спот операциялары бойынша талаптар.

3-тарау. Салым операцияларының бухгалтерлік есебі

19. Банк салымына бастапқы және (немесе) қосымша ақша жарнасын салған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) банк салымы шарты бойынша ақша сомасына:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	2021	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2022	Шетелдік орталық банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2023	Басқа банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2121	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің мерзімді салымдары
	2122	Шетелдік орталық банктердің мерзімді салымдары
	2123	Басқа банктердің қысқа мерзімді (бір айға дейінгі) салымдары
	2124	Басқа банктердің қысқа мерзімді (бір жылға дейінгі) салымдары
	2125	Басқа банктерден бір түнге тартылған салымдар
	2127	Басқа банктердің ұзақ мерзімді салымдары
	2130	Басқа банктердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым
	2132	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір айдан аспайтын)
	2133	Басқа банктердің шартты салымдары
	2134	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2141	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2205	Жеке тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
	2206	Жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары

	2207	Жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2208	Жеке тұлғалардың шартты салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2214	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2218	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2219	Заңды тұлғалардың шартты салымдары
	2220	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2229	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы;

2) жеңілдік сомасына:

Дт	2140	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен, шетелдік орталық банктерден, басқа банктерден және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан тартылған салымдар бойынша дисконт
	2239	Клиенттерден тартылған салымдар бойынша дисконт
Кт	2021	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2022	Шетелдік орталық банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары

	2023	Шетелдік орталық банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2121	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің мерзімді салымдары
	2122	Шетелдік орталық банктердің мерзімді салымдары
	2123	Басқа банктердің қысқа мерзімді салымдары (бір айға дейінгі)
	2124	Басқа банктердің қысқа мерзімді салымдары (бір жылға дейінгі)
	2125	Басқа банктерден бір түнге тартылған салымдар
	2127	Басқа банктердің ұзақ мерзімді салымдары
	2130	Басқа банктердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым
	2132	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір айдан аспайтын)
	2133	Басқа банктердің шартты салымдары
	2134	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2141	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2205	Жеке тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
	2206	Жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2207	Жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2208	Жеке тұлғалардың шартты салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2214	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2218	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)

	2219	Заңды тұлғалардың шартты салымдары
	2220	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2229	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы;

3) сыйлықақы сомасына:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	2139	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен, шетелдік орталық банктерден, басқа банктерден және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан тартылған салымдар бойынша сыйлықақы
	2238	Клиенттерден тартылған салымдар бойынша сыйлықақы.

20. Банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікке сәйкес банк салымы шарты бойынша сыйақы есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5121	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талап етілгенге дейінгі салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
	5122	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің мерзімді салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
	5123	Шетелдік орталық банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
	5124	Шетелдік орталық банктердің мерзімді салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс

	5125	Басқа банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
	5126	Басқа банктердің қысқа мерзімді (бір айға дейінгі) салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
	5127	Басқа банктердің қысқа мерзімді (бір жылға дейінгі) салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
	5128	Басқа банктердің ұзақ мерзімді салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
	5130	Басқа банктердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
	5131	Басқа банктердің жинақ салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс (бір айдан аспайтын)
	5132	Басқа банктердің жинақ салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс (бір жылдан аспайтын)
	5133	Басқа банктердің шартты салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
	5139	Басқа банктердің жинақ салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс (бір жылдан астам)
	5211	Клиенттердің талап етілгенге дейінгі салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
	5215	Клиенттердің қысқа мерзімді салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
	5217	Клиенттердің ұзақ мерзімді салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
	5218	Клиенттердің жинақ салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс (бір жылдан аспайтын)

	5219	Клиенттердің шартты салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
	5220	Клиенттердің жинақ салымдары бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс (бір жылдан астам)
	5223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
Кт	2702	Басқа банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары бойынша есептелген шығыс
	2709	Басқа банктердің жинақ салымдары бойынша есептелген шығыс
	2712	Басқа банктердің мерзімді салымдары бойынша есептелген шығыс
	2713	Басқа банктердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым бойынша есептелген шығыс
	2714	Басқа банктердің шартты салымдары бойынша есептелген шығыс
	2719	Клиенттердің шартты салымдары бойынша есептелген шығыс
	2720	Клиенттердің талап етілгенге дейінгі салымдары бойынша есептелген шығыс
	2721	Клиенттердің мерзімді салымдары бойынша есептелген шығыс
	2723	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым бойынша есептелген шығыс
	2724	Клиенттердің жинақ салымдары бойынша есептелген шығыс.

21. Банк салымы шартында көзделген міндеттемелердің жалпы сомасына банк салымы бойынша есептелген сыйақы сомасын капиталдандыру кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2702	Басқа банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары бойынша есептелген шығыс
	2709	Басқа банктердің жинақ салымдары бойынша есептелген шығыс

	2712	Басқа банктердің мерзімді салымдары бойынша есептелген шығыс
	2713	Басқа банктердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым бойынша есептелген шығыс
	2714	Басқа банктердің шартты салымдары бойынша есептелген шығыс
	2719	Клиенттердің шартты салымдары бойынша есептелген шығыс
	2720	Клиенттердің талап етілгенге дейінгі салымдары бойынша есептелген шығыс
	2721	Клиенттердің мерзімді салымдары бойынша есептелген шығыс
	2723	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым бойынша есептелген шығыс
	2724	Клиенттердің жинақ салымдары бойынша есептелген шығыс
Кт	2021	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2022	Шетелдік орталық банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2023	Басқа банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2121	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің мерзімді салымдары
	2122	Шетелдік орталық банктердің мерзімді салымдары
	2123	Басқа банктердің қысқа мерзімді (бір айға дейінгі) салымдары
	2124	Басқа банктердің қысқа мерзімді (бір жылға дейінгі) салымдары
	2125	Басқа банктерден бір түнге тартылған салымдар
	2127	Басқа банктердің ұзақ мерзімді салымдары
	2130	Басқа банктердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым
	2132	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір айдан аспайтын)

	2133	Басқа банктердің шартты салымдары
	2134	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2141	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2205	Жеке тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
	2206	Жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2207	Жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2208	Жеке тұлғалардың шартты салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2214	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2218	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2219	Заңды тұлғалардың шартты салымдары
	2220	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2229	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы.

22. Банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікке сәйкес банк салымы бойынша жеңілдіктер/сыйлықақылар амортизациясы кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) дисконт амортизациясы сомасына:

		Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен, шетелдік

Дт	5138	орталық банктерден, басқа банктерден және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан тартылған салымдар бойынша дисконт амортизациясы бойынша шығыс
	5236	Клиенттерден тартылған салымдар бойынша дисконт амортизациясы бойынша шығыс
Кт	2140	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен, шетелдік орталық банктерден, басқа банктерден және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан тартылған салымдар бойынша дисконт
	2239	Клиенттерден тартылған салымдар бойынша дисконт;

2) сыйлықақы амортизациясы сомасына:

Дт	2139	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен, шетелдік орталық банктерден, басқа банктерден және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан тартылған салымдар бойынша сыйлықақы
	2238	Клиенттерден тартылған салымдар бойынша сыйлықақы
Кт	4270	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен, шетелдік орталық банктерден, басқа банктерден және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан тартылған салымдар бойынша сыйлықақы амортизациясы бойынша кіріс
	4440	Клиенттерден тартылған салымдар бойынша сыйлықақы амортизациясы бойынша кіріс.

23. Банк салымы бойынша есептелген сыйақы сомасын төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2702	Басқа банктердің талап етілгенге дейінгі салымдары бойынша есептелген шығыс

	2709	Басқа банктердің жинақ салымдары бойынша есептелген шығыс
	2712	Басқа банктердің мерзімді салымдары бойынша есептелген шығыс
	2713	Басқа банктердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым бойынша есептелген шығыс
	2714	Басқа банктердің шартты салымдары бойынша есептелген шығыс
	2719	Клиенттердің шартты салымдары бойынша есептелген шығыс
	2720	Клиенттердің талап етілгенге дейінгі салымдары бойынша есептелген шығыс
	2721	Клиенттердің мерзімді салымдары бойынша есептелген шығыс
	2723	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым бойынша есептелген шығыс
	2724	Клиенттердің жинақ салымдары бойынша есептелген шығыс
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

24. Банк салымы сомасын енгізу күні салымшыға сыйақы төлеу кезінде төленген сыйақы сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1792	Алынған қарыздар мен салымдар бойынша сыйақыны алдын ала төлеу
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар

	2010	Корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

№ 1792 "Алынған қарыздар мен салымдар бойынша сыйақыны алдын ала төлеу" баланстық шоттағы қалдық есептеу әдісіне сәйкес шығысқа жатқызылуы тиіс.

25. Банк тартқан банк салымы бойынша салымшыға негізгі борыш сомасын қайтарған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2021	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талап етілгенге дейінгі салымдары
	2022	Шетелдік орталық банктердің талап етілгенге салымдары
	2023	Басқа банктердің талап етілгенге салымдары
	2121	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің мерзімді салымдары
	2122	Шетелдік орталық банктердің мерзімді салымдары
	2123	Басқа банктердің қысқа мерзімді (бір айға дейінгі) салымдары
	2124	Басқа банктердің қысқа мерзімді (бір жылға дейінгі) салымдары
	2125	Басқа банктерден бір түнге тартылған салымдар
	2127	Басқа банктердің ұзақ мерзімді салымдары
	2130	Басқа банктердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым
	2132	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір айдан аспайтын)
	2133	Басқа банктердің шартты салымдары
	2134	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2141	Басқа банктердің жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2205	Жеке тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
	2206	Жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2207	Жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары

	2208	Жеке тұлғалардың шартты салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
	2214	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2218	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2219	Заңды тұлғалардың шартты салымдары
	2220	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2229	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

4-тарау. Қарыз операцияларының бухгалтерлік есебі

26. Теңгемен және шетел валютасымен банктік қарызды берген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) егер берілген банктік қарыздың сомасы өтелуге жататын банктік қарыздың сомасына тең болса:

нақты берілген ақша сомасына:

Дт	1301	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары бойынша овердрафт қарыздары
	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1303	Басқа банктерге берілген овернайт қарыздары

	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыздар
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары;

банктік қарызды алған кезге дейін банктік қарызды алумен байланысты комиссиялық шығыс түрінде клиент шеккен шығыс сомасына (жеңілдік сомасына):

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1312	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша дисконт;

2) егер берілген банктік қарыз сомасы өтелуге тиіс банктік қарыз сомасынан аз болса:

нақты берілген ақша сомасына:

Дт	1301	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары бойынша овердрафт қарыздары
	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1303	Басқа банктерге берілген овернайт қарыздары

	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыздар
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары;

өтелуге тиіс банктік қарыз сомасы мен берілген банктік қарыз сомасы арасындағы оң айырма сомасына:

Дт	1301	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары бойынша овердрафт қарыздары
	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1303	Басқа банктерге берілген овернайт қарыздары
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыздар
Кт	1312	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша дисконт.

Банктік қарыз шарты, кепіл шарттарының түпнұсқалары, кепіл затына құқық белгілейтін құжаттар № 7339 "Әр түрлі құндылықтар және құжаттар" баланстан тыс шотта 1 (бір) теңге шартты құны бойынша көрсетіледі.

27. Байланысты емес тарапқа пайыздық мөлшерлемесі нарықтағыдан төмен банктік қарыз берген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1301	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары бойынша овердрафт қарыздары
	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1303	Басқа банктерге берілген овернайт қарыздары
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыздар
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары,

бір мезгілде:

Дт	5071	Берілген қарыздарды түрлендіруге байланысты олардың жалпы баланстық құнын түзету түріндегі және (немесе) пайыздың нарықтық емес мөлшерлемесі бойынша түзету түріндегі шығыс
	5241	Клиенттерге берілген қарыздарды түрлендіруге байланысты жалпы баланстық құнын түзету түріндегі және (немесе) пайыздың нарықтық емес мөлшерлемесі бойынша берілген қарыздарды түзету түріндегі шығыс
Кт	1312	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша дисконт.

Банктік қарыз шарттары, кепіл шарттарының түпнұсқалары, кепіл затына құқық белгілейтін құжаттар № 7339 "Түрлі құндылықтар мен құжаттар" баланстан тыс шотында 1 (бір) теңге шартты құны бойынша көрсетіледі.

28. Кепіл шарты және басқа да құжаттар негізінде банктік қарызды қамтамасыз етуге қабылданған мүлік құнының сомасына (теңгемен және сол сияқты шетел валютасымен) мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7250	Клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуге (кепілге) қабылданған мүлік.

29. Егер қарыз алушының міндеттемелерін қамтамасыз ету ретінде кепілдік қабылданса, қабылданған кепілдік сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6075	Қабылданған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар
Кт	6575	Қабылданған кепілдіктер бойынша талаптардың ықтимал азаюы.

30. Банктік қарыз бойынша қамтамасыз ету ретінде ақшаны қабылдаған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
	2206	Жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2207	Жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2208	Жеке тұлғалардың шартты салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары

	2214	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2218	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2219	Заңды тұлғалардың шартты салымдары
	2220	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2222	Арнайы мақсаттағы еншілес ұйымдардың салымдары
	2229	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
Кт	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы.

31. Банк кредит желісін ашқан не банктік қарыз шартына сәйкес болашақта банктік қарыз берген кезде пайдаланылмаған лимит немесе берілмеген банктік қарыз сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6125	Болашақта берілетін, қайтарып алынбайтын қарыздар бойынша шартты талаптар
	6126	Болашақта берілетін, қайтарып алынатын қарыздар бойынша шартты талаптар
Кт	6625	Болашақта берілетін, қайтарып алынбайтын қарыздар бойынша шартты міндеттемелер
	6626	Болашақта берілетін, қайтарып алынатын қарыздар бойынша шартты міндеттемелер.

Банктік қарыз шартына сәйкес банктік қарыздың кезекті сомасын берген кезде банктің болашақта банктік қарыздарын беру бойынша шартты міндеттемелері берілген банктік қарыз сомасына азайтылады және мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6625	Болашақта берілетін, қайтарып алынбайтын қарыздар бойынша шартты міндеттемелер
	6626	Болашақта берілетін, қайтарып алынатын қарыздар бойынша шартты міндеттемелер
Кт	6125	Болашақта берілетін, қайтарып алынбайтын қарыздар бойынша шартты талаптар
	6126	Болашақта берілетін, қайтарып алынатын қарыздар бойынша шартты талаптар.

32. Банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікке сәйкес банктік қарыздар бойынша сыйақы және жеңілдік (дисконт) амортизациясын есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйақы есептеген кезде:

Дт	1730	Басқа банктерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кіріс
	1740	Клиенттерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кіріс
Кт	4301	Басқа банктерге берілген овердрафт қарыздары бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс
	4302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыздар бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс
	4303	Басқа банктерге берілген овернайт қарыздары бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс
	4304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс
	4407	Клиенттерге факторинг бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс
	4411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс
	4417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс
	4428	Клиенттерге берілген өзге де қарыздар бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс;

2) дисконт амортизациясы кезінде:

Дт	1312	Басқа банктерге берілген қарыздары бойынша дисконт

	1434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша дисконт
Кт	4312	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша пайыздың тиімді мөлшерлемесі әдісімен танылатын пайыздық кірісті түзетуден кіріс
	4434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша пайыздың тиімді мөлшерлемесі әдісімен танылатын пайыздық кірісті түзету түріндегі кіріс.

33. Клиент банктік қарыз бойынша есептелген сыйақыны төлеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) ақша қолма-қол нысанда енгізілген кезде:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары;

2) қарыз алушы банктік қарыз бойынша есептелген сыйақы сомасын алдын ала төлеген кезде:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	2792	Берілген қарыздар бойынша алдын ала төлем;

3) есептелген сыйақы бойынша берешекті өтеу кезінде:

Дт	2010	Корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы

	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы
	2792	Берілген қарыздар бойынша алдын ала төлем
Кт	1730	Басқа банктерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кіріс
	1740	Клиенттерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кіріс.

34. Банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын, берілген банктік қарыздарды қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) банктік қарыздың әділ құны оның есептік құнынан асып кеткен кезде айырма сомасына:

Дт	1310	Басқа банктерге берілген қарыздың құнын оң түзету шоты
	1430	Клиенттерге берілген қарыздың әділ құнын оң түзету шоты
Кт	4310	Басқа банктерге берілген қарыздың құнын оң түзету түріндегі кіріс
	4430	Клиенттерге берілген қарыздың құнын оң түзету түріндегі кіріс;

2) банктік қарыздың есептік құны оның әділ құнынан асып кеткен кезде айырма сомасына:

Дт	5057	Басқа банктерге берілген қарыздың құнын теріс түзету түріндегі шығыс
	5232	Клиенттерге берілген қарыздың құнын теріс түзету түріндегі шығыс
Кт	1311	Басқа банктерге берілген қарыздың құнын теріс түзету шоты
	1431	Клиенттерге берілген қарыздың құнын теріс түзету шоты;

3) банктік қарыздың әділ құнын есептегі оң және теріс түзету сомасына:

Дт	1311	Басқа банктерге берілген қарыздың құнын теріс түзету шоты

	1431	Клиенттерге берілген қарыздың әділ құнын теріс түзету шоты
Кт	1310	Басқа банктерге берілген қарыздың құнын оң түзету шоты
	1430	Клиенттерге берілген қарыздың әділ құнын оң түзету шоты.

35. Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қарыздар құны банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен қайта бағаланады және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) қарыздардың әділ құны олардың есептік құнынан асып кеткен кезде:

Дт	1332	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын қарыздардың әділ құнын оң түзету шоты
Кт	3563	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын қарыздың құнын қайта бағалау резервтері;

2) қарыздың есептік құны олардың әділ құнынан асып кеткен кезде:

Дт	3563	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын қарыздың құнын қайта бағалау резервтері
Кт	1333	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын қарыздың әділ құнын теріс түзету шоты;

3) қарыздың әділ құнын есептегі оң (теріс) түзету сомасына:

Дт	1333	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын қарыздың әділ құнын теріс түзету шоты
Кт	1332	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын қарыздың әділ құнын оң түзету шоты.

Қарыз бойынша қайта бағалау Нұсқаулықтың 31-тармағына сәйкес қарыз бойынша сыйақыны есептеу жүргізілген соң және дисконт амортизациясынан кейін жүргізіледі.

36. Валюталық баламасы белгіленген теңгедегі банктік қарызды қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валютаны айырбастаудың нарықтық бағамы ұлғайған кезде:

Дт	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыз

	1424	Клиенттердің қарыз бойынша мерзімі өткен берешегі
	1740	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша есептелген кіріс
	1741	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
Кт	4705	Қарыздың валюталық баламасын белгілей отырып, теңгедегі қарызды қайта бағалаудан болатын кіріс;

2) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы азайған кезде:

Дт	5705	Қарыздың валюталық баламасын белгілей отырып, теңгедегі қарызды қайта бағалаудан болатын шығыс
Кт	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1424	Клиенттердің қарыз бойынша мерзімі өткен берешегі
	1740	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша есептелген кіріс
	1741	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы.

37. Егер банктік қарыз шартының талаптарында теңгемен банктік қарыз бойынша төлемдерді индекстеу көзделсе, банктік қарыз шартында өзгеше мерзімдер белгіленбесе, банктік қарыз қалдықтарын банктің есеп саясатында белгіленген мерзімде қайта бағалау жүргізіледі және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) оң индекстелген кезде:

Дт	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1740	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша есептелген кіріс
Кт	4703	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша есептелген кіріс

2) теріс индекстелген кезде:

Дт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан болатын шығыс

Кт	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1740	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша есептелген кіріс.

38. Банктік қарыз бойынша негізгі борышты өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары,
	2792	Берілген қарыздар бойынша алдын ала төлем

бір мезгілде:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы
	2792	Берілген қарыздар бойынша алдын ала төлем
Кт	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыз;

қолма-қол ақшалай емес нысанда ақша енгізілген жағдайда:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы
Кт	1301	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары бойынша овердрафт қарызы
	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1303	Басқа банктерге берілген овернайт қарызы
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыз.

39. Кредиттік желіні ұсыну туралы шартқа сәйкес банктік қарыз бойынша негізгі борыш өтелген кезде болашақта банктік қарыз беру бойынша банктің шартты міндеттемелері өтелген банктік қарыз сомасына ұлғайтылады және мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6125	Болашақта берілетін, қайтарып алынбайтын қарыз бойынша шартты талаптар
	6126	Болашақта берілетін, қайтарып алынатын қарыз бойынша шартты талаптар
Кт	6625	Болашақта берілетін, қайтарып алынбайтын қарыз бойынша шартты міндеттемелер

	6626	Болашақта берілетін, қайтарып алынатын қарыз бойынша шартты міндеттемелер.

40. Банктік қарызды және сыйақыны толық өтеген, құжаттарды (банктік қарыз шартын, кепіл шартын, міндеттемелерді орындауды қамтамасыз ету шартын, сондай-ақ кепіл затына құқық белгілейтін құжаттарды, олардың техникалық құжаттамаларын және қарыз алушыға міндетті түрде қайтаруға жататын басқа да құжаттарды) және қабылданған кепілдің құнын, қабылданған кепіл сомасын, банктік қарыз бойынша қамтамасыз ету болып табылатын ақшаны есептен шығарған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) кепіл затының құнын есептен шығарған кезде:

Шығыс	7250	Клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуге (кепілге) қабылданған мүлік;

2) құжаттарды есептен шығарған кезде:

Шығыс	7339	Әртүрлі құндылықтар мен құжаттар;

3) қабылданған кепілдік сомасын есептен шығарған кезде:

Дт	6575	Қабылданған кепілдіктер бойынша талаптардың ықтимал азаюы
Кт	6075	Қабылданған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар;

4) банктік қарыз бойынша қамтамасыз ету болып табылатын ақшаны есептен шығарған кезде:

Дт	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
	2206	Жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары

	2207	Жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2208	Жеке тұлғалардың шартты салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етілгенге дейінгі салымдары
	2214	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
	2218	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам)
	2219	Заңды тұлғалардың шартты салымдары
	2220	Заңды тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан аспайтын)
	2222	Арнайы мақсаттағы еншілес ұйымдардың салымдары
	2229	Жеке тұлғалардың жинақ салымдары (бір жылдан астам).

41. Егер банктік қарыз шартында белгіленген мерзім басталған кезде қарыз алушы есептелген сыйақыны төлемесе, есептелген, бірақ төленбеген сыйақы сомасы мерзімі өткен активтер шотына жатқызылады және мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1731	Басқа банктерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
	1741	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
Кт	1730	Басқа банктерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша есептелген кіріс
	1740	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша есептелген кіріс.

42. Егер қарыз алушы мерзімі келген кезде банктік қарыз бойынша негізгі борышты өтемесе, негізгі борыштың өтелмеген сомасы мерзімі өткен активтердің шотына жатқызылады және мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1306	Басқа банктердің қарыз бойынша мерзімі өткен берешегі
	1409	Клиенттердің факторинг бойынша мерзімі өткен берешегі

	1424	Клиенттердің қарыз бойынша мерзімі өткен берешегі
Кт	1301	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары бойынша овердрафт қарызы
	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1303	Басқа банктерге берілген овернайт қарызы
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыз.

43. Егер банктік қарыз шартында тұрақсыздық айыбын (айыппұл, өсімпұл) есептеу көзделсе және тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) "Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы" Қазақстан Республикасының Заңы бойынша актив ұғымының анықтамасына сәйкес келсе, тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1879	Есептелген тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл)
Кт	4900	Тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл).

44. Егер банктік қарыз шартында қарыз және қаржы лизингі бойынша негізгі борыштың мерзімі өткен бөлігіне, "Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы " Қазақстан Республикасының Заңы бойынша актив ұғымының анықтамасына сәйкес келетін қарыз бен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы сомасына сыйақы есептеу көзделсе, мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1731	Басқа банктерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
	1741	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
Кт	4306	Басқа банктердің қарыз бойынша мерзімі өткен берешегі бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс
	4424	Клиенттердің қарыз бойынша мерзімі өткен берешегіне сыйақы алуға байланысты кіріс.

45. Банктік қарыз бойынша мерзімі өткен сыйақыны және тұрақсыздық айыбын (айыппұл, өсімпұл) төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы
Кт	1731	Басқа банктерге берілген қарыз және қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
	1741	Клиенттерге берілген қарыз және қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
	1879	Есептелген тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл).

46. Банктік қарыз бойынша мерзімі өткен негізгі борышты төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары

	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы
Кт	1306	Басқа банктердің қарыз бойынша мерзімі өткен берешегі
	1409	Клиенттердің факторинг бойынша мерзімі өткен берешегі
	1424	Клиенттердің қарыз бойынша мерзімі өткен берешегі.

47. Банктік қарыз бойынша күтілетін кредит шығынына арналған резервтерді (провизияларды) құру (ұлғайту) кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5452	Басқа банктерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыс
	5455	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыс
Кт	1319	Басқа банктерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
	1428	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
	3564	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын қарыз бойынша күтілетін кредиттік шығынға арналған резервтер (провизиялар).

48. Банктік қарыз бойынша күтілетін кредит шығына арналған резервтер (провизиялар) азайған (жойылған) кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады :

Дт	1319	Басқа банктерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)

	1428	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
	3564	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын қарыз бойынша күтілетін кредиттік шығынға арналған резервтер (провизиялар)
Кт	4952	Басқа банктерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден болатын кіріс
	4955	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден болатын кіріс.

49. Банк төленбеген мерзімі өткен банктік қарызды және ол бойынша сыйақыны банктің ішкі құжаттарында белгіленген тәртіппен және мерзімде баланстан есептен шығару туралы шешім қабылдаған жағдайда банктік қарыздың негізгі сомасына және төленбеген мерзімі өткен сыйақыға мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1319	Басқа банктерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
	1428	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	1306	Басқа банктердің қарыз бойынша мерзімі өткен берешегі
	1424	Клиенттердің қарыз бойынша мерзімі өткен берешегі
	1731	Басқа банктерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
	1741	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы.

50. Банк әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын төленбеген мерзімі өткен банктік қарызды және ол бойынша сыйақыны банктің ішкі құжаттарында белгіленген тәртіппен және мерзімде баланстан есептен шығару туралы шешім қабылдаған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	3564	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын қарыз бойынша күтілетін кредиттік шығынға арналған резервтер (провизиялар)
		Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке

Кт	3563	алынатын қарыздың құнын қайта бағалау резервтері,

бір мезгілде:

Дт	1333	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын қарыздың әділ құнын теріс түзету шоты
Кт	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыз.

51. Берілген қарыз бойынша ақша ағындарын шамалы түрлендірген кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) мерзімі өткен сыйақыны капиталдандыру сомасына:

Дт	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыз
Кт	1306	Басқа банктердің қарыз бойынша мерзімі өткен берешегі
	1409	Клиенттердің факторинг бойынша мерзімі өткен берешегі
	1424	Клиенттердің қарыз бойынша мерзімі өткен берешегі
	1731	Басқа банктерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы
	1741	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша мерзімі өткен сыйақы;

2) қарыздың жалпы баланстық құнын теріс түзету сомасына:

Дт	5071	Берілген қарызды түрлендіруге байланысты олардың жалпы баланстық құнын түзету және (немесе) берілген қарызды пайыздың нарықтық емес

		мөлшерлемесі бойынша берілген қарызды түзету кезінде туындайтын шығыс
	5241	Берілген қарызды түрлендіруге байланысты олардың жалпы баланстық құнын түзету және (немесе) берілген қарызды пайыздың нарықтық емес мөлшерлемесі бойынша берілген қарызды түзету кезінде туындайтын шығыс
Кт	1312	Басқа банктерге берілген қарыз бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыз бойынша дисконт;

3) қарыздың жалпы баланстық құнын оң түзету сомасына:

Дт	1313	Басқа банктерге берілген қарыз бойынша сыйлықақы
	1435	Клиенттерге берілген қарыз бойынша сыйлықақы
Кт	4313	Басқа банктерге берілген қарызды түрлендіруге байланысты жалпы баланстық құнын түзету түріндегі кіріс
	4436	Клиенттерге берілген қарызды түрлендіруге байланысты олардың жалпы баланстық құнын түзету кезінде туындайтын кіріс;

4) ең аз қалдық сомасына қарыз бойынша дисконт пен сыйлықақыға нетто жасау:

Дт	1312	Басқа банктерге берілген қарыз бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыз бойынша дисконт
Кт	1313	Басқа банктерге берілген қарыз бойынша сыйлықақы
	1435	Клиенттерге берілген қарыз бойынша сыйлықақы.

52. Сатып алынған немесе қалыптастырылған кредиттік-құнсызданған қарызды бастапқы тану кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) Сатып алынатын немесе қалыптастырылатын кредиттік-құнсызданған қарыз үшін нақты берілген ақша сомасына:

Дт	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1407	Клиенттерге факторинг

	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыз
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары;

2) төленген сома мен сатып алынған кредиттік-құнсызданған қарыздың қарыз шарты бойынша төленуге тиіс ақша ағындарының сомасы арасындағы теріс айырманы көрсететін сомаға:

Дт	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыз;
Кт	1312	Басқа банктерге берілген қарыз бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыз бойынша дисконт;

3) берілген сома мен қалыптастырылған кредиттік-құнсызданған қарыздың қарыз шарты бойынша төленуге тиіс ақша ағындарының сомасы арасындағы теріс айырма сомасына:

Дт	5071	Берілген қарызды түрлендіруге байланысты олардың жалпы баланстық құнын түзету және (немесе) берілген қарызды пайыздың нарықтық емес мөлшерлемесі бойынша берілген қарызды түзету кезінде туындайтын шығыс
		Берілген қарызды түрлендіруге байланысты олардың жалпы баланстық құнын түзету және (

	5241	немесе) берілген қарызды пайыздың нарықтық емес мөлшерлемесі бойынша берілген қарызды түзету кезінде туындайтын шығыс
Кт	1312	Басқа банктерге берілген қарыз бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыз бойынша дисконт.

53. Қолданыстағы қарызды айтарлықтай түрлендіру жолымен кредиттік-құнсызданған қарызды құру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) қолданыстағы қарызды тану тоқтатылған кезде:

Дт	1860	Банктік қызмет бойынша басқа да дебиторлар
	1312	Басқа банктерге берілген қарыз бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыз бойынша дисконт
	1319	Басқа банктерге берілген қарыз және қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
	1428	Клиенттерге берілген қарыз және қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1407	Клиенттерге факторинг
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыз
	1435	Клиенттерге берілген қарыз бойынша сыйлықақы
	1313	Басқа банктерге берілген қарыз бойынша сыйлықақы;

2) қалыптастырылған кредиттік-құнсызданған қарыз сомасына:

Дт	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1407	Клиенттерге факторинг

	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыз
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыз
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыз
	5071	Берілген қарызды түрлендіруге байланысты олардың жалпы баланстық құнын түзету және (немесе) берілген қарызды пайыздың нарықтық емес мөлшерлемесі бойынша берілген қарызды түзету кезінде туындайтын шығыс
	5241	Берілген қарызды түрлендіруге байланысты олардың жалпы баланстық құнын түзету және (немесе) берілген қарызды пайыздың нарықтық емес мөлшерлемесі бойынша берілген қарызды түзету кезінде туындайтын шығыс
Кт	1860	Банктік қызмет бойынша басқа да дебиторлар
	1312	Басқа банктерге берілген қарыз бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыз бойынша дисконт
	4413	Олардың түрленуіне байланысты берілген қарыздың жалпы баланстық құнын түзету кезінде туындайтын кіріс
	4436	Клиенттерге берілген қарызды түрлендіруге байланысты жалпы баланстық құнын түзету түріндегі кіріс.

5-тарау. Бағалы қағаздармен операциялардың бухгалтерлік есебі

1-параграф. Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын, сатып алынған борыштық бағалы қағаздарды есепке алу

54. Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздарды сатып алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

әділ құнға (олардың номиналды құнынан аспайтын әділ құнға борыштық бағалы қағаздар бойынша):

Дт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар,

бір мезгілде борыштық бағалы қағаздар бойынша мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйлықақы сомасына:

Дт	1206	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар;

2) дисконт сомасына:

Дт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1205	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконт;

3) алдыңғы ұстаушы есептеген сыйақы сомасына:

Дт	1744	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар.

55. Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақыны (тиесілі кіріс) және сыйлықақыны (дисконтты) амортизациялауды есептеген кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйақы (тиесілі кіріс) сомасына:

Дт	1744	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс
Кт	4201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс;

2) амортизациялауға жататын сыйлықақы сомасына:

Дт	5305	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақыны амортизациялау бойынша шығыс
Кт	1206	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы;

3) амортизациялауға жататын дисконт сомасына:

Дт	1205	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконт
Кт	4202	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконтты амортизациялау бойынша кіріс.

56. Банктің есептік саясатында белгіленген мерзімділікпен әділ құны бойынша борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздар құнына қайта бағалау жүргізіледі және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) бағалы қағаздардың әділ құны олардың есептік құнынан асып кеткен кезде:

Дт	1208	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету шоты
Кт	4709	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнының өзгеруінен болатын кіріс;

2) бағалы қағаздардың есептік құны олардың әділ құнынан асып кеткен кезде:

Дт	5709	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын өзгертуден болатын шығыс
Кт	1209	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын теріс түзету шоты;

3) бағалы қағаздардың әділ құнына есептелген оң (теріс) түзету сомасына:

Дт	1209	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын теріс түзету шоты
Кт	1208	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету шоты.

Нұсқаулықтың 55-тармағына сәйкес борыштық бағалы қағаздар бойынша жарияланған сыйақыны (тиесілі кірісті) және сыйлықақыны (дисконтты) амортизациялауды есептеу жүргізілгеннен кейін борыштық бағалы қағаздар бойынша қайта бағалау жүргізіледі.

57. Өзгерістері пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін, құны шетел валютасында көрсетілген әділ құны бойынша ескерілетін борыштық бағалы қағаздарды қайта бағалау кезінде валюталардың айырбастау бағамы бойынша мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

валюталардың айырбастау бағамы оң бағамдық айырма сомасына ұлғайған кезде:

Дт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1206	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы
	1208	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету шоты
	1744	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс
Кт	4703	Клиенттерге берілген қарыз бен қаржы лизингі бойынша есептелген кіріс

бір мезгілде, теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан шығыс
Кт	1205	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконт
	1209	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын теріс түзету шоты;

валюталардың айырбастау бағамы теріс бағамдық айырма сомасына азайған кезде:

Дт	5703	Шетел валютасын қайта бағалаудан шығыс
Кт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1206	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы
	1208	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету шоты
	1744	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс;

бір мезгілде, оң бағамдық айырма сомасына:

Дт	1205	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконт
	1209	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын теріс түзету шоты
Кт	4703	Шетел валютасын қайта бағалаудан болатын кіріс.

58. Эмитент бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақыны (тиесілі кірісті) өтеу кезінде алынған сыйақы (тиесілі кіріс) сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	1744	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс.

59. Борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздарды сату кезінде жарияланған сыйақыны, сыйлықақыны (дисконтты) амортизациялауды есептегеннен және әділ құны бойынша борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздарды қайта бағалағаннан кейін Нұсқаулықтың 55 және 56-тармақтарына сәйкес мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) амортизацияланбаған сыйлықақы сомасына:

Дт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1206	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы;

2) амортизацияланбаған дисконт сомасына:

Дт	1205	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконт
Кт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар;

3) бағалы қағаздарды әділ құны бойынша жинақталған оң қайта бағалау сомасына:

Дт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1208	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету шоты;

4) бағалы қағаздарды әділ құны бойынша жинақталған теріс қайта бағалау сомасына:

Дт	1209	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын теріс түзету шоты
Кт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар;

5) Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздарды сату туралы мәміле сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1744	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын

		бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс;

6) Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздарды сату туралы мәміле сомасы олардың есептік құнынан асып кеткен жағдайда , айырма сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	4510	Бағалы қағаздарды сатып алу-сату бойынша кіріс;

7) Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың есептік құны бағалы қағаздарды сату туралы мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда, айырма сомасына:

Дт	5510	Бағалы қағаздарды сатып алу-сату бойынша шығыс
Кт	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар.

2-параграф. Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздарды есепке алу

60. Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздарды сатып алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

мәміле бойынша шығындылықты ескере отырып әділ құнына (борыштық бағалы қағаздар бойынша осы қағаздардың номиналдық құнынан аспайтын әділ құнына):

Дт	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар,

бір мезгілде борыштық бағалы қағаздар бойынша мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйлықақы сомасына:

Дт	1454	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке

		алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар;

2) дисконт сомасына:

Дт	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1453	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконт;

3) алдыңғы ұстаушы есептеген сыйақы сомасына:

Дт	1746	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар.

61. Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын, сатып алынған борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздар (артықшылық берілген акциялар) бойынша сыйақыны (тиесілі кірісті) және сыйлықақыны (дисконтты) амортизациялауды есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйақы (тиесілі кіріс) сомасына:

Дт	1746	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс
Кт	4452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс;

2) амортизациялауға жататын сыйлықақы сомасына:

Дт	5306	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйлықақыны амортизациялау бойынша шығыс

Кт	1454	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы;

3) амортизациялауға жататын дисконт сомасына:

Дт	1453	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконт
Кт	4453	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша дисконтты амортизациялау бойынша кіріс.

62. Банктің есептік саясатында белгіленген мерзімділікпен әділ құны бойынша борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздар құнына қайта бағалау жүргізіледі және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) бағалы қағаздардың әділ құны олардың есептік құнынан асып кеткен кезде:

Дт	1456	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету шоты
Кт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері;

2) бағалы қағаздардың есептік құны олардың әділ құнынан асып кеткен кезде:

Дт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері
Кт	1457	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын теріс түзету шоты;

3) бағалы қағаздардың әділ құнына есептелген оң (теріс) түзету сомасына:

Дт	1457	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын теріс түзету шоты
Кт	1456	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету шоты.

Нұсқаулықтың 61-тармағына сәйкес борыштық бағалы қағаздар бойынша жарияланған сыйақыға (тиесілі кіріске) және сыйлықақыға (дисконтқа)

амортизациялауды есептеу жүргізілгеннен кейін борыштық бағалы қағаздар бойынша қайта бағалау жүргізіледі.

63. Эмитент борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақыны (тиесілі кірісті) өтеу кезінде алынған сыйақы (тиесілі кіріс) сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	1746	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс.

64. Борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздарды сату кезінде жарияланған сыйақыны, сыйлықақыны (дисконтты) амортизациялауды есептегеннен және борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздардың әділ құны бойынша қайта бағалағаннан кейін Нұсқаулықтың 61 және 62-тармақтарына сәйкес мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) борыштық бағалы қағаздар бойынша:

амортизацияланбаған сыйлықақы сомасына:

Дт	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1454	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы;

амортизацияланбаған дисконт сомасына:

Дт	1453	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконт
Кт	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар;

2) борыштық және (немесе) үлестік бағалы қағаздар бойынша:

әділ құны бойынша бағалы қағаздарды жинақталған оң қайта бағалау сомасына:

Дт	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1456	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке

		алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету шоты;

әділ құны бойынша бағалы қағаздарды жинақталған теріс қайта бағалау сомасына:

Дт	1457	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың әділ құнын теріс түзету шоты
Кт	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар;

Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздарды сату бойынша мәміле сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1746	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс;

Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздарды сату туралы мәміле сомасы олардың есептік құнынан асып кеткен жағдайда айырма сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	4510	Бағалы қағаздарды сатып алу-сату бойынша кіріс;

Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың есептік құны бағалы қағаздарды сату туралы мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда, айырма сомасына:

Дт	5510	Бағалы қағаздарды сатып алу-сату бойынша шығыс
Кт	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар;

күтілетін кредиттік шығынға арналған резервтер (провизиялар) сомасына:

Дт	3562	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредиттік шығынға арналған резервтер (провизиялар)
Кт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері;

борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан кіріс сомасына:

Дт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері
Кт	4733	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен болатын кіріс ;

борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан шығыс сомасына:

Дт	5733	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен болатын шығыс
Кт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері;

үлестік бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан кіріс сомасына:

Дт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері
Кт	3599	Бөлінбеген таза пайда (өтелмеген шығын);

үлестік бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан болған шығыс сомасына:

Дт	3599	Бөлінбеген таза пайда (өтелмеген шығын)
Кт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері.

65. Эмитент әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды өтеген кезде Нұсқаулықтың 61 және 62-тармақтарына

сәйкес сыйақыны, сыйлықақыны (дисконтты) амортизациялауды есептеуді және борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалауды жүргізгеннен кейін мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) борыштық бағалы қағаздар эмитентінен түскен ақша сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1746	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс;

2) күтілетін кредиттік шығынға арналған резервтер (провизиялар) сомасына:

Дт	3562	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредиттік шығынға арналған резервтер (провизиялар)
Кт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері;

3) борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан кіріс сомасына:

Дт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері
Кт	4733	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен болатын кіріс ;

4) борыштық бағалы қағаздарды әділ құны боынша қайта бағалаудан шығыс сомасына:

Дт	5733	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен болатын шығыс

Кт	3561	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтері.

66. Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын борыштық бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредиттік шығынға резервтер (провизиялар) құру (ұлғайту) кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5464	Бағалы қағаздар бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыс
Кт	3562	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредиттік шығынға арналған резервтер (провизиялар);

Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын борыштық қағаздар бойынша күтілетін кредиттік шығынға резервтер (провизиялар) азайған (жойылған) кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	3562	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредиттік шығынға арналған резервтер (провизиялар)
Кт	4954	Бағалы қағаздар бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден болатын кіріс.

3-параграф. Амортизацияланған құны бойынша сатып алынған бағалы қағаздарды есепке алу

67. Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды сатып алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) мәміле бойынша шығындылықты ескере отырып, бағалы қағаздардың әділ құнына (олардың номиналды құнынан аспайтын):

Дт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар;

2) сыйлықақы сомасына:

Дт	1483	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар;

3) дисконт сомасына:

Дт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1482	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша дисконт;

4) алдыңғы ұстаушы есептеген сыйақы сомасына:

Дт	1745	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар.

68. Банктің есептік саясатында белгіленген кезеңділікпен сатып алынған борыштық бағалы қағаздар бойынша сыйақыны және сыйлықақы (дисконт) амортизациясын есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйақы сомасына:

Дт	1745	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс
Кт	4481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс;

2) сыйлықақы сомасына:

Дт	5308	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйлықақыны амортизациялау бойынша шығыс
Кт	1483	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы;

3) дисконт сомасына:

Дт	1482	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша дисконт
Кт	4482	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша дисконтты амортизациялау бойынша кіріс.

69. Эмитент борыштық бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақыны өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	1745	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс.

70. Борыштық бағалы қағаздарды сату кезінде борыштық бағалы қағаздардың жарияланған сыйақысы және сыйлықақысының (дисконтының) амортизациясы есептелгеннен кейін Нұсқаулықтың 68-тармағына сәйкес мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) амортизацияланбаған сыйлықақы сомасына:

Дт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1483	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы;

2) амортизацияланбаған дисконт сомасына:

Дт	1482	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша дисконт
Кт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар;

3) күтілетін кредиттік шығынға қалыптастырылған резервтер (провизиялар) сомасына:

Дт	1486	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша резервтер (провизиялар)

Кт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар;

4) Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздарды сату бойынша мәміле сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
	1745	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс;

5) Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздарды сату туралы мәміле сомасы олардың есептік құнынан асып кеткен жағдайда айырма сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	4510	Бағалы қағаздарды сатып алу-сату бойынша кіріс;

6) Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздардың есепке алу құны бағалы қағаздарды сату туралы мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда айырма сомасына:

Дт	5510	Бағалы қағаздарды сатып алу-сату бойынша шығыс
Кт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар.

71. Амортизацияланған құнмен есептелінетін борыштық бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредит шығындарды өтеуге арналған резервтер (провизиялар) құрған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5464	Бағалы қағаздар бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыс
Кт	1486	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы

		қағаздар бойынша резервтер (провизиялар).

72. Амортизацияланған құнмен есептелінетін борыштық бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредит шығындарды өтеуге арналған резервтер (провизиялар) азайған (жойылған) кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1486	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	4954	Бағалы қағаздар бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден болатын кіріс.

73. Эмитент борыштық бағалы қағаздардың құнын өтеу кезінде жарияланған сыйақы және сыйлықақының немесе дисконттың амортизациясын есептегеннен кейін борыштық бағалы қағаздардың эмитентінен түскен ақша сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
	1745	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс.

74. Құнсызданған борыштық бағалы қағаздар қалыптастырылған резервтер (провизиялар) есебінен есептен шығарылған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1486	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
	1745	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс.

Дисконттың және (немесе) сыйлықақының амортизацияланбаған бөлігінің сомасына бухгалтерлік жазбалар Нұсқаулықтың 70-тармағына сәйкес жүзеге асырылады.

4-параграф. Банк айналысқа шығарған бағалы қағаздарды есепке алу

75. Банк бағалы қағаздарды айналысқа шығарған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) облигацияларды іске асыру сомасына (олардың номиналды құнынан аспайтын):

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	2301	Айналысқа шығарылған облигациялар
	2303	Айналысқа шығарылған басқа да бағалы қағаздар
	2406	Реттелген облигациялар;

2) сыйлықақы сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар
Кт	2304	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы
	2403	Айналысқа шығарылған, реттелген облигациялар бойынша сыйлықақы;

3) дисконт сомасына:

Дт	2305	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша дисконт
	2404	Айналысқа шығарылған, реттелген облигациялар бойынша дисконт
Кт	2301	Айналысқа шығарылған облигациялар
	2303	Айналысқа шығарылған басқа да бағалы қағаздар
	2406	Реттелген облигациялар.

76. Банктің есеп саясатында белгіленген мерзімділікпен банк айналысқа шығарған бағалы қағаздар бойынша сыйақы және сыйлықақы (жеңілдік) амортизациясын есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

сыйақы сомасына:

Дт	5301	Айналысқа шығарылған облигациялар бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
	5303	Айналысқа шығарылған басқа да бағалы қағаздар бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
	5406	Реттелген облигациялар бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
Кт	2730	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша есептелген шығыс
	2756	Реттелген облигациялар бойынша есептелген шығыс;

сыйлықақының амортизация сомасына:

Дт	2304	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы
	2403	Айналысқа шығарылған, реттелген облигациялар бойынша сыйлықақы
Кт	4454	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақыны амортизациялау бойынша кіріс
	4455	Айналысқа шығарылған, реттелген облигациялар бойынша сыйлықақыны амортизациялау бойынша кіріс;

дисконттың амортизация сомасына:

Дт	5307	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша дисконтты амортизациялау бойынша шығыс
	5404	Айналысқа шығарылған, реттелген облигациялар бойынша дисконтты амортизациялау бойынша шығыс
Кт	2305	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша дисконт
	2404	Айналысқа шығарылған, реттелген облигациялар бойынша дисконт.

77. Банк айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақыны өтеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2730	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша есептелген шығыс
	2756	Реттелген облигациялар бойынша есептелген шығыс
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар.

78. Банк айналысқа шығарылған бағалы қағаздарды өтеу кезінде сыйақы және сыйлықақы/дисконт амортизациясын есептегеннен кейін банк төлеген ақша сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2301	Айналысқа шығарылған облигациялар
	2303	Айналысқа шығарылған басқа да бағалы қағаздар
	2406	Реттелген облигациялар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2010	Корреспонденттік шоттар.

6-тарау. РЕПО және кері РЕПО операцияларының бухгалтерлік есебі

79. РЕПО операцияларын жүзеге асыру кезінде мәміле сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2255	Бағалы қағаздармен "РЕПО" операциялары.

80. "РЕПО" операциясы бойынша сыйақы түрінде шығысты есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5250	Бағалы қағаздармен "РЕПО" операциялары бойынша шығыс
Кт	2725	Бағалы қағаздармен "РЕПО" операциялары бойынша есептелген шығыс.

81. РЕПО операциясы бойынша бұрын берілген бағалы қағаздарды алған кезде РЕПО операциясы бойынша сыйақы түрінде есептелген шығыс сомасына және РЕПО

операциясын жабу сомасына (осы мәміле жасалған кезде белгіленген мәмілелерді жабу құны) мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2255	Бағалы қағаздармен "РЕПО" операциялары
	2725	Бағалы қағаздармен "РЕПО" операциялары бойынша есептелген шығыс
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

82. Кері РЕПО операциясын жасаған кезде (бағалы қағаздарды сатып алу кезінде) операция сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1461	Бағалы қағаздармен "кері РЕПО" операциялары
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

83. "Кері РЕПО" операциясы бойынша сыйақыны есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1748	Бағалы қағаздармен "РЕПО" операциялары бойынша есептелген шығыс
Кт	4465	Бағалы қағаздармен "РЕПО" операциялары бойынша кіріс.

84. Қабылдаушы тараптың қамтамасыз ету ретінде "кері РЕПО" операциясы бойынша қабылданған бағалы қағаздарды сатуы кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2257	"РЕПО" операциясы бойынша қабылданған бағалы қағаздарды қайтару жөніндегі міндеттеме.

85. Эмитенттен қамтамасыз ету ретінде "кері РЕПО" операциясы бойынша қабылданған бағалы қағаздар бойынша сыйақы алған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2256	"Кері РЕПО" операциялары бойынша берілген бағалы қағаздар бойынша алынған сыйақы түріндегі міндеттеме.

86. Қамтамасыз ету ретінде "кері РЕПО" операциясы бойынша қабылданған бағалы қағаздарды қайтару жөніндегі міндеттемені қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

міндеттеме құнын теріс түзету сомасына:

Дт	5260	"Кері РЕПО" операциялары бойынша қабылданған бағалы қағаздарды қайтару бойынша міндеттемені қайта бағалаудан болған шығыс
Кт	2257	"Кері РЕПО" операциясы бойынша қабылданған бағалы қағаздарды қайтару бойынша міндеттеме;

міндеттеме құнын оң түзету сомасына:

Дт	2257	"Кері РЕПО" операциясы бойынша қабылданған бағалы қағаздарды қайтару бойынша міндеттеме
Кт	4466	"Кері РЕПО" операциясы бойынша қабылданған бағалы қағаздарды қайтару жөніндегі міндеттемені қайта бағалаудан түскен кіріс.

87. "Кері РЕПО" операциясы бойынша бұрын алған бағалы қағаздарды берген кезде "кері РЕПО" операциясы бойынша есептелген сыйақы сомасына және "кері РЕПО" операциясын жабу сомасына (осы мәміле жасалған кезде белгіленген мәмілелерді жабу құны) мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1461	Бағалы қағаздармен "кері РЕПО" операциялары
	1748	Бағалы қағаздармен "РЕПО" операциялары бойынша есептелген шығыс.

7-тарау. Аффинирленген қымбат металдарды сатып алу және сату операцияларының бухгалтерлік есебі

88. Аффинирленген бағалы металдарды сатып алған кезде мәміле бойынша шығындылықты ескере отырып сатып алу құнына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1011	Аффинирленген бағалы металдар
	1012	Жолдағы аффинирленген бағалы металдар
	1013	Металл шоттарда орналастырылған аффинирленген бағалы металдар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

89. Егер сатып алынған аффинирленген бағалы металдар ұйымның есеп саясатына сәйкес әділ құны бойынша қайта бағаланған жағдайда, мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) егер аффинирленген бағалы металдардың әділ құны олардың есептік құнынан жоғары болса:

Дт	1011	Аффинирленген бағалы металдар
	1012	Жолдағы аффинирленген бағалы металдар
	1013	Металл шоттарда орналастырылған аффинирленген бағалы металдар
Кт	4704	Аффинирленген бағалы металдарды қайта бағалаудан болатын кіріс;

2) егер аффинирленген бағалы металдардың есептік құны олардың әділ құнынан жоғары болса:

Дт	5704	Аффинирленген бағалы металдарды қайта бағалаудан болатын шығыс
Кт	1011	Аффинирленген бағалы металдар
	1012	Жолдағы аффинирленген бағалы металдар
	1013	Металл шоттарда орналастырылған аффинирленген бағалы металдар.

90. Нұсқаулықтың 89-тармағына сәйкес аффинирленген бағалы металдарды қайта бағалаудан кейін әділ құны бойынша сатқан кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) аффинирленген бағалы металдарды есептен шығару сомасына:

Дт	5540	Аффинирленген бағалы металдардың баланстық құнын есептен шығару бойынша шығыс
Кт	1011	Аффинирленген бағалы металдар
	1012	Жолдағы аффинирленген бағалы металдар
	1013	Металл шоттарда орналастырылған аффинирленген бағалы металдар;

2) аффинирленген бағалы металдарды сату бойынша жасалған мәміле сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	4540	Аффинирленген бағалы металдарды сатудан түскен кіріс.

8-тарау. Туынды қаржы құралдармен операциялардың бухгалтерлік есебі

1-параграф. Форвардтық мәмілелермен операцияларды есепке алу

91. Форвард мәмілесі жасалған күні базалық активті сатып алуға және/немесе сатуға арналған форвард мәмілесінің талаптарына сәйкес шартты талаптар және шартты міндеттемелер сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	6205	Бағалы қағаздарды сатып алу бойынша шартты талаптар
	6305	Бағалы қағаздарды сату бойынша шартты талаптар
	6350	Басқа да туынды қаржы құралдары бойынша шартты талаптар
	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар
	6415	Аффинирленген қымбат металдарды сатып алу-сату бойынша шартты талаптар
Кт	6705	Бағалы қағаздарды сатып алу бойынша шартты міндеттемелер
	6805	Бағалы қағаздарды сату бойынша шартты міндеттемелер
	6850	Басқа да туынды қаржы құралдары бойынша шартты міндеттемелер
	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер

	6915	Аффинирленген қымбат металдарды сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер.

92. Банктің есеп саясатында белгіленген мерзімділікпен шетел валютасын сатып алу және/немесе сату бойынша форвард мәмілелерін әділ құны бойынша қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) форвард мәмілесінің әділ құнын оң өзгерту сомасына:

Дт	1892	Форвард операциялары бойынша талаптар
Кт	4560	Бағалы қағаздар бойынша форвард операцияларын қайта бағалаудан болатын кіріс
	4570	Шетел валютасы бойынша форвард операцияларын қайта бағалаудан болатын кіріс
	4580	Аффинирленген бағалы металдар бойынша форвард операцияларын қайта бағалаудан болатын кіріс
	4594	Басқа да туынды қаржы құралдарымен операцияларды қайта бағалаудан болатын кіріс;

2) форвард мәмілесінің әділ құнын теріс өзгерту сомасына:

Дт	5560	Бағалы қағаздар бойынша форвард операцияларын қайта бағалаудан болатын шығыс
	5570	Шетел валютасындағы форвард операцияларын қайта бағалаудан болатын шығыс
	5580	Аффинирленген бағалы металдар бойынша форвард операцияларын қайта бағалаудан болатын шығыс
	5594	Басқа да туынды қаржы құралдарымен операцияларды қайта бағалаудан болатын шығыс;
Кт	2892	Форвард операциялары бойынша міндеттемелер;

3) форвард мәмілесінің әділ құнын оң/теріс түзету сомасына:

Дт	2892	Форвард операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1892	Форвард операциялары бойынша талаптар.

93. Ашық позицияны жабу және/немесе форвард мәмілесін орындау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) базалық активті сатып алуға және/немесе сатуға арналған форвард мәмілесінің талаптарына сәйкес шартты талаптар/міндеттемелер сомасына:

Дт	6705	Бағалы қағаздарды сатып алу бойынша шартты міндеттемелер
	6805	Бағалы қағаздарды сату бойынша шартты міндеттемелер
	6850	Басқа да туынды қаржы құралдары бойынша шартты міндеттемелер
	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер
	6915	Аффинирленген қымбат металдарды сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер
Кт	6205	Бағалы қағаздарды сатып алу бойынша шартты талаптар
	6305	Бағалы қағаздарды сату бойынша шартты талаптар
	6350	Басқа да туынды қаржы құралдары бойынша шартты талаптар
	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар
	6415	Аффинирленген қымбат металдарды сатып алу-сату бойынша шартты талаптар;

2) банк немесе контрәріптес форвард мәмілесінің құнын (ашық позицияны ашу) нетто негізінде ақшамен өтеу кезінде:

форвард мәмілесінің теріс құны кезінде:

Дт	2892	Форвард операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары;

форвард мәмілесінің оң құны кезінде:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1892	Форвард операциялары бойынша талаптар;

3) базалық активті сатып алу бойынша форвард мәмілесін орындаған кезде:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1892	Форвард операциялары бойынша талаптар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары;

4) базалық активті сату бойынша форвардтық мәмілені орындау кезінде:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2892	Форвард операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар.

2-параграф. Фьючерстік мәмілелер бойынша операцияларды есепке алу

94. Базалық активті сатып алуға немесе сатуға арналған фьючерстік мәмілені жасау күні фьючерстік мәмілелердің шарттарына сәйкес шартты талаптар мен шартты міндеттемелер сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6210	Фьючерс операциялары бойынша шартты талаптар
Кт	6710	Фьючерс операциялары бойынша шартты міндеттемелер.

95. Фьючерстік мәмілелердің шарттарына сәйкес маржаны төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысу
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары.

96. Базалық активті сатып алуға және (немесе) сатуға арналған фьючерстік мәмілені әділ құны бойынша қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) фьючерстік мәміленің әділ құнын оң өзгерту сомасына:

Дт	1891	Фьючерс операциялары бойынша талаптар
Кт	4590	Қаржы фьючерстерін қайта бағалаудан кіріс;

2) фьючерстік мәміленің әділ құнының теріс өзгеру сомасына:

Дт	5590	Қаржы фьючерстерін қайта бағалаудан шығыс
Кт	2891	Фьючерс операциялары бойынша міндеттемелер;

3) фьючерстік мәміленің әділ құны есептелетін оң (теріс) түзету сомасына:

Дт	2891	Фьючерс операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1891	Фьючерс операциялары бойынша талаптар.

97. Банк контрәріптестің пайдасына/контрәріптес банктің пайдасына маржа сомасын төлеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) банк қосымша төлеген маржа сомасына:

Дт	1852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысу

Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары;

2) контрәріптестен алынған маржа сомасына:

Дт	1852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысу
Кт	2852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысу;

3) қор биржасында/брокерде ашылған шоттан рұқсат етілген есептелген маржаны есептен шығару кезінде:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысу;

4) қор биржасы/брокер алған маржа сомасына:

Дт	2852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысу
Кт	1852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысу.

98. Фьючерстік мәміленің ашық позициясын жабу күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) базалық активті сатып алуға және/немесе сатуға арналған фьючерстік мәміленің талаптарына сәйкес шартты талаптар және шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6710	Фьючерс операциялары бойынша шартты міндеттемелер
Кт	6210	Фьючерс операциялары бойынша шартты талаптар;

2) банк немесе контрәріптес фьючерс мәмілесінің құнын (ашық позицияны жабу) нетто негізінде ақшамен өтеу кезінде:

Дт	2891	Фьючерс операциялары бойынша міндеттемелер

	2852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысу
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1852	Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысу
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары.

3-параграф. Опцион мәмілелері бойынша операцияларды есепке алу

99. Базалық активті сатып алуға/сатуға арналған "колл/пут" опционын сатып алған күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатып алынған "колл/пут" опционының шарттарына сәйкес шартты талаптар және шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6225	Сатып алынған опцион операциялары – "колл/пут" бойынша шартты міндеттемелер
Кт	6725	Сатып алынған опцион операциялары – "колл-пут" бойынша шартты міндеттемелер – контршот;

2) сатып алынған "колл/пут" опционы бойынша төленген сыйлықақы сомасына:

Дт	1893	Опцион операциялары бойынша талаптар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары.

100. Банктің есеп саясатында белгіленген мерзімділікпен, сондай-ақ "колл/пут" опционын орындау күні сатып алынған "колл/пут" опционы әділ құны бойынша қайта бағаланады және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатып алынған "колл/пут" опционының әділ құнын оң өзгерту сомасына:

Дт	1893	Опцион операциялары бойынша талаптар
Кт	4591	Опцион операцияларын қайта бағалаудан кіріс;

2) сатып алынған опционның әділ құнының теріс өзгеру сомасына:

Дт	5591	Опцион операцияларын қайта бағалаудан шығыс
Кт	1893	Опцион операциялары бойынша талаптар.

101. Ашық позицияны жабу күні сатып алынған "колл/пут" опционын орындау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатып алынған "колл/пут" опционының шарттары бойынша шартты талаптар және шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6725	Сатып алынған опцион операциялары – "колл/пут" бойынша шартты талаптар – контршот
Кт	6225	Сатып алынған опцион операциялары – "колл/пут" бойынша шартты талаптар;

2) "колл/пут" опцион құнын ақшамен өтеу (ашық позицияны жабу) кезінде:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1893	Опцион операциялары бойынша талаптар;

3) сатып алынған "колл" опционының шарттары бойынша базалық активті сатып алу кезінде:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар

	1893	Опцион операциялары бойынша талаптар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары;

4) сатып алынған "пут" опционының шарттары бойынша базалық активті сату кезінде:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
	1893	Опцион операциялары бойынша талаптар.

102. Базалық активті сатып алуға/сатуға арналған "колл/пут" опционын сату күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатылған "колл/пут" опционының талаптары бойынша шартты талаптардың және шартты міндеттемелердің сомасына:

Дт	6325	Сатылған опцион операциялары – "колл/пут" бойынша шартты талаптар – контршот
Кт	6825	Сатылған опцион операциялары – "колл/пут" бойынша шартты міндеттемелер;

2) сатылған "колл/пут" опционы бойынша алынған сыйлықақы сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары

Кт	2893	Опцион операциялары бойынша міндеттемелер.

103. Банктің есеп саясатымен белгіленген мерзімділікпен, сондай-ақ опцион мәмілесін орындау күні сатылған "колл/пут" опционының әділ құны бойынша қайта бағалау жүргізіледі және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатылған "колл/пут" опционының әділ құнының оң өзгеру сомасына:

Дт	2893	Опцион операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	4591	Опцион операцияларын қайта бағалаудан кіріс;

2) сатылған "колл/пут" опционының әділ құнының теріс өзгеру сомасына:

Дт	5591	Опцион операцияларын қайта бағалаудан шығыс
Кт	2893	Опцион операциялары бойынша міндеттемелер.

104. Ашық позицияны жабу күні сатылған "колл/пут" опционын орындау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатылған "колл/пут" опционының талаптары бойынша шартты талаптар және шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6825	Сатылған опцион операциялары – "колл/пут" бойынша шартты міндеттемелер
Кт	6325	Сатылған опцион операциялары – "колл-пут" бойынша шартты талаптар – контршот;

2) "колл/пут" опционының құнын ақшамен өтеу (ашық позицияны жабу) кезінде:

Дт	2893	Опцион операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары;

3) базалық активті сатылған "колл" опционының шарттары бойынша сату кезінде:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2893	Опцион операциялары бойынша міндеттемелер

Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар;

4) базалық активті сатылған "пут" опционының шарттары бойынша сатып алу кезінде:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар
	1481	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар
	2893	Опцион операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары.

4-параграф. Своп мәмілелерін есепке алу

105. Спот және форвард талаптарымен кері сату бар шетелдік валютаны сатып алу бойынша валюталық своп мәмілесі жасалған күні мәміле паспортының негізінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) теңгедегі және шетел валютасындағы талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар
Кт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер;

2) сатып алу бағамы есептік бағамнан төмен болған жағдайда:

Дт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар
Кт	4895	Своп операциялары бойынша кіріс ;

3) сатып алу бағамы есептік бағамнан жоғары болған жағдайда:

Дт	5895	Своп операциялары бойынша шығыс
Кт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер;

4) шетел валютасын кері сату бойынша шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар (валюталық своп мәмілесі үшін бөлек жеке шот)
Кт	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер (валюталық своп мәмілесі үшін бөлек жеке шот).

106. Своп мәмілесін ашу кезінде валюталау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

сатып алынатын шетел валютасының сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар;

теңге сомасына:

Дт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары.

107. Валюталық своп мәмілесін әділ құны бойынша қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) оң айырма сомасына:

Дт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар
Кт	4593	Своп операцияларын қайта бағалаудан кіріс;

2) теріс айырма сомасына:

Дт	5593	Своп операцияларын қайта бағалаудан шығыс
Кт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер;

3) талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар.

108. Валюталық своп мәмілесін жабу кезінде валюталау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

сатылатын шетел валютасы үшін алынатын теңге сомасына және сатылатын шетел валютасының сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	1895	Своп операциялары бойынша талаптар;

шетел валютасын кері сату бойынша шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер (валюталық своп мәмілесі үшін бөлек жеке шот)

Кт	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар (валюталық своп мәмілесі үшін бөлек жеке шот).

109. Спот және форвард талаптарымен кері сатып алумен шетелдік валютаны сату бойынша валюталық своп мәмілесі жасалған күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

шетел валютасын сату бойынша:

1) теңгемен және шетел валютасындағы талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар
Кт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер;

2) сату бағамы есептік бағамнан төмен болған жағдайда:

Дт	5895	Своп операциялары бойынша шығыс
Кт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер;

3) сату бағамы есептік бағамнан жоғары болған жағдайда:

Дт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар
Кт	4895	Своп операциялары бойынша кіріс ;

4) шетел валютасындағы шартты талаптар мен шетел валютасын кері сатып алу бойынша теңгедегі міндеттемелер сомасына:

Дт	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар (валюталық своп мәмілесі үшін бөлек жеке шот)
Кт	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер (валюталық своп мәмілесі үшін бөлек жеке шот).

110. Валюталық своп мәмілесін ашу кезінде валюталау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатылатын шетел валютасының сомасына:

Дт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары;

2) сатылатын шетел валютасы үшін алынатын теңгедегі ақша сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар.

111. Валюталық своп мәмілесін әділ құны бойынша қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) оң айырма сомасына:

Дт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар
Кт	4593	Своп операцияларын қайта бағалаудан кіріс;

2) теріс айырма сомасына:

Дт	5593	Своп операцияларын қайта бағалаудан шығыс
Кт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер;

3) талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар.

112. Валюталық своп мәмілесін жабу кезінде валюталау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шетел валютасын сатып алуға жұмсалатын теңге сомасына және сатып алынатын шетел валютасының сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар

	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	1895	Своп операциялары бойынша талаптар;

2) шетел валютасын кері сатып алу бойынша шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	6905	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты міндеттемелер (валюталық своп мәмілесі үшін бөлек жеке шот)
Кт	6405	Шетел валютасын сатып алу-сату бойынша шартты талаптар (валюталық своп мәмілесі үшін бөлек жеке шот).

113. Пайыздық своп мәмілесін жасау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) пайыздық свопты сатып алу кезінде шартты талаптар мен шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6240	Пайыздық своп
Кт	6740	Пайыздық своп;

2) пайыздық свопты сату кезінде шартты талаптар мен шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6240	Пайыздық своп
Кт	6740	Пайыздық своп;

114. Пайыздық свопты әділ құны бойынша қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) оң айырма сомасына:

Дт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар (пайыздық своп мәмілесі бойынша міндеттемелерді есепке алу үшін тиісті қосалқы шот)
Кт	4593	Своп операцияларын қайта бағалаудан кіріс;

2) теріс айырма сомасына:

Дт	5593	Своп операцияларын қайта бағалаудан шығыс
Кт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер (пайыздық своп мәмілесі бойынша міндеттемелерді есепке алу үшін тиісті қосалқы шот);

3) пайыздық своп мәмілесінің әділ құнының есепте тұрған оң/теріс түзету сомасына :

		Своп операциялары бойынша міндеттемелер (пайыздық своп

Дт	2895	мәмілесі бойынша міндеттемелерді есепке алу үшін тиісті қосалқы шот)
Кт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар (пайыздық своп мәмілесі бойынша талаптарды есепке алу үшін тиісті қосалқы шот).

115. Пайыздық своп мәмілесі бойынша сыйақы есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) төленетін сыйақы сомасына:

Дт	5091	Басқа банктермен жүргізілетін операциялар бойынша сыйақы төлеуге байланысты басқа шығыс
Кт	2727	Туынды қаржы құралдарымен операциялар бойынша есептелген шығыс;

2) алынатын сыйақы сомасына:

Дт	1753	Туынды қаржы құралдарымен операциялар бойынша есептелген кіріс
Кт	4091	Басқа банктермен жүргізілетін операциялар бойынша сыйақы алуға байланысты басқа кіріс.

116. Кезеңдік төлемдерді жүргізу күні пайыздық своп мәмілесінің талаптарына сәйкес мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

алынған сыйақы сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1753	Туынды қаржы құралдарымен операциялар бойынша есептелген кіріс;

төленген сыйақы сомасына:

Дт	2727	Туынды қаржы құралдарымен операциялар бойынша есептелген шығыс
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары.

117. Пайыздық своп мәмілесінің мерзімі өткен күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) пайыздық свопты сатып алу кезінде шартты талаптар мен шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6740	Пайыздық своп
Кт	6240	Пайыздық своп;

2) пайыздық свопты сату кезінде шартты талаптар мен шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6740	Пайыздық своп
Кт	6240	Пайыздық своп.

9-тарау. Хеджирлеу операцияларының бухгалтерлік есебі

1-параграф. Ақша ағынын хеджирлеуді есепке алу

118. Ақша ағынын хеджирлеуді есепке алу хеджирлеу құралы есебінде жасалған пайыздық свопты және хеджирленетін бап ретінде сатып алынған/орналастырылған борыштық бағалы қағаздарды пайдалану арқылы жүзеге асырылады. Басқа қаржы құралдарын пайдалана отырып, ақша ағынын хеджирлеуді жүзеге асырған жағдайда бухгалтерлік есепті жүргізу осы параграфта көзделген тәртіппен және тиісті қаржы құралдарын есепке алу үшін Нұсқаулықта көзделген баланстық шоттарды пайдалана отырып жүзеге асырылады.

119. Сатып алынған актив немесе орналастырылған міндеттемелер бойынша сыйақы есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатып алынған актив бойынша:

Дт	1744	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс
	1746	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс
Кт	4201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс
	4452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйақы алумен байланысты кіріс;

2) орналастырылған міндеттеме бойынша:

Дт	5301	Айналысқа шығарылған облигациялар бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
Кт	2730	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша есептелген шығыс.

120. Хеджирлеу құралын әділ құны бойынша қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) оң айырма сомасына:

Дт	1895	Своп операциялары бойынша талаптар
Кт	3589	Басқа да қайта бағалау бойынша резервтер;

2) теріс айырма сомасына:

Дт	3589	Басқа да қайта бағалау бойынша резервтер
Кт	2895	Своп операциялары бойынша міндеттемелер.

121. Хеджирленетін бап бойынша сыйақы түрінде есептелген кірісті алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1744	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс
	1746	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген кіріс;

хеджирленетін бап бойынша есептелген шығысты төлеу бойынша:

Дт	2730	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша есептелген шығыс
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

122. Своп мәмілесі бойынша кезеңдік есеп айырысуды жүзеге асыру бойынша мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) контрагенттен алынған сомаға:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	4201	Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс
	4452	Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша сыйақы алумен байланысты кіріс;

2) контрагентке төлем сомасына:

Дт	5301	Айналысқа шығарылған облигациялар бойынша сыйақы төлеуге байланысты шығыс
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

2-параграф. Әділ құнды хеджирлеуді есепке алу

123. Әділ құнды хеджирлеуді есепке алу мынадай тәртіппен жүзеге асырылады:

1) әділ құны бойынша хеджирлеу құралын қайта есептеуден алынған кіріс пен шығысты есепке алу Нұсқаулықтың 8-тарауында көзделген туынды қаржы құралдарын есепке алуға ұқсас жүзеге асырылады;

2) қаржылық есептілікте хеджирлеу құралдары бойынша кіріс пен шығыс хеджирленетін баптан кіріс пен шығыс көрсетілген пайда мен шығын туралы есептің сол тұрақты бабында көрсетіледі. Хеджирлеу операциясының тиімді емес бөлігіне жататын кіріс пен шығыс басқа да кіріс пен шығыс бабында көрсетіледі.

124. Таза инвестицияларды хеджирлеуді есепке алу осы тарауда көзделген ақша ағынын есепке алуға ұқсас жүзеге асырылады.

10-тарау. Төлем карточкаларымен және жол чектерімен жасалған операциялардың бухгалтерлік есебі

1-параграф. Төлем карточкаларымен жасалған операцияларды есепке алу

125. Төлем карточкаларын әзірлеуші ұйыммен жасалған төлем карточкаларын әзірлеу туралы шарттың негізінде төлем карточкаларын әзірлеу үшін ақы төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1867	Негізгі емес қызмет бойынша басқа да дебиторлар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

126. Төлем карточкаларын әзірлеуші ұйымнан немесе эмитент-банктен алу кезінде алынған төлем карточкаларының құнына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5922	Негізгі емес қызметтің басқа да шығысы
Кт	1867	Негізгі емес қызмет бойынша басқа да дебиторлар.

127. Клиенттің ағымдағы шотына ақшаны есептеу/аудару кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтар мен электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

128. Банк төлем карточкасына қызмет көрсеткені үшін және басқа да қызмет түрлері үшін комиссиялық сыйақы есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1810	Есептелген комиссиялық кіріс
Кт	4608	Басқа да комиссиялық кіріс

	4619	Төлем карточкаларына қызмет көрсету үшін комиссиялық кіріс.

129. Банк төлем карточкасына қызмет көрсеткені үшін есептеген сыйақыны төлеу күні мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1810	Есептелген комиссиялық кіріс.

130. Клиент төлем карточкасын пайдалана отырып тауарларға және/немесе қызмет көрсетуге ақы төлеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары.

131. Төлем карточкасы дебеттік-кредиттік болған жағдайда ақшаны төлем карточкасы бойынша дебеттік қалдық шегінде ағымдағы шотқа есептеу /ағымдағы шоттан есептен шығару жөніндегі операциялардың бухгалтерлік есебін жүргізу Нұсқаулықтың 127-130-тармақтары аралығында көзделген тәртіпке ұқсас болады.

132. Клиентке кредиттік карточка беру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

комиссия сомасына:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	4608	Басқа да комиссиялық кіріс

	4619	Төлем карточкаларына қызмет көрсету үшін комиссиялық кіріс;

клиенттерге берілген кредит лимитінің сомасына:

Дт	1403	Клиенттердің кредит карточкалары бойынша шоттар
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

133. Кредиттік карточка бойынша құнсызданудан болған шығынды жабуға резервтер (провизиялар) құру кезінде Нұсқаулықтың 47-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.

Бұдан әрі резервтер (провизиялар) азайған, кредиттік карточка бойынша борышты өтеу немесе баланстан есептен шығарған кезде Нұсқаулықтың 48, 49-тармақтарында көзделген бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.

134. Клиент кредиттік карточка бойынша төлемді жүзеге асырған кезде ақша сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары.

135. Кредиттік карточка бойынша берілген банктік қарыздар бойынша сыйақы есептелген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1740	Клиенттерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кіріс
Кт	4403	Клиенттердің кредиттік карточкалары бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс.

136. Клиент банктік қарыз бойынша есептелген сыйақы сомасын банкке өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1005	Банкоматтардағы және электрондық терминалдардағы қолма-қол ақша

	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1403	Клиенттердің кредит карточкалары бойынша шоттар
	1740	Клиенттерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша есептелген кіріс.

137. Клиент пен банк арасында жасалған банктік қарыз шартының мерзімі аяқталған кезде немесе бұзылғанда мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1403	Клиенттердің кредит карточкалары бойынша шоттар.

2-параграф. Жол чектерімен жасалған операцияларды есепке алу

138. Жол чектерін сатып алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1008	Жол чектеріндегі ақша
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары,

бір мезгілде баланстан тыс есепке алуда:

Кіріс	7339	Әртүрлі құндылықтар және құжаттар.

139. Жол чектерін сату кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
Кт	1008	Жол чектеріндегі ақша,

бір мезгілде баланстан тыс есепке алуда:

Шығыс	7339	Әртүрлі құндылықтар және құжаттар.

140. Жол чектерімен операциялар бойынша комиссиялық кіріс сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
Кт	4608	Басқа да комиссиялық кіріс.

141. Банк жол чектерін инкассоға қабылдаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) ақысы төленген жол чектері бланкілерінің шартты құнын баланстан тыс есепке алуға кіріске жазу кезінде:

Кіріс	7339	Әртүрлі құндылықтар және құжаттар;

2) жол чектерімен жасалған операциялар бойынша комиссиялық кіріс сомасына:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
Кт	4608	Басқа да комиссиялық кіріс;

3) инкассоға қабылданған жол чектері бойынша келіп түскен және клиенттің ағымдағы шотына есептелген өтеу сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары;

4) жол чектері бланкілерінің шартты құнын баланстан тыс есептен шығару кезінде:

Шығыс	7339	Әртүрлі құндылықтар және құжаттар.

11-тарау. Банктік кепілдіктермен жасалған операциялардың бухгалтерлік есебі

1-параграф. Клиент міндеттемелерінің орындалуын қамтамасыз етусіз берілетін банк кепілдіктерін есепке алу

142. Клиент міндеттемелерін қамтамасыз етусіз берілетін банк кепілдіктерін беру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) берілген банктік кепілдік бойынша шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	6055	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар

Кт	6555	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал міндеттемелер;

2) шығарылған банктік кепілдіктің әділ құнына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	2869	Берілген кепілдіктер.

143. Шығарылған банктік кепілдіктер бойынша алғашқы танылған міндеттемелердің амортизациясы кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2869	Берілген кепілдіктер
Кт	4606	Кепілдіктермен жасалған операциялар бойынша қызмет көрсету үшін комиссиялық кіріс.

144. Банктік кепілдіктің қолданылу мерзімі өткен, кепілдік шарты жойылған немесе бұзылған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) берілген банктік кепілдік бойынша шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6555	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6055	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар;

2) амортизацияланбаған комиссиялық сыйақы сомасына:

Дт	2869	Берілген кепілдіктер
Кт	4606	Кепілдіктермен жасалған операциялар бойынша қызмет көрсету үшін комиссиялық кіріс.

145. Берілген банктік кепілдік бойынша міндеттемелерді реттеу үшін резерв құру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	5465	Шартты міндеттемелер бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыру шығысы
Кт	2869	Берілген кепілдіктер.

146. Берілген банктік кепілдік бойынша міндеттемелердің реттелуі бойынша бұрын танылған резервтің азаюы кезінде резервтің азаю сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2869	Берілген кепілдіктер
		Шартты міндеттемелер бойынша құрылған резервтерді (

Кт	4958	провизияларды) қалпына келтіруден кіріс.

147. Банк банктік кепілдік сомасын немесе оның бір бөлігін төлеу туралы кредитордың талабын алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

төлем сомасына:

Дт	2869	Берілген кепілдіктер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары,

бір мезгілде, берілген банктік кепілдік бойынша шартты міндеттемелердің азаю сомасына:

Дт	6555	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6055	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар.

Егер кепілдік шартының талаптарында клиент банк төлеген соманы оның кредиторының пайдасына өтеуі көзделген болса, мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар
Кт	4958	Шартты міндеттемелер бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден кіріс.

148. Клиент банктік кепілдік бойынша төленген соманы өтеу кезінде нақты алынған ақша сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап еткенге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап еткенге дейінгі салымдары
	2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары

	2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
Кт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар.

2-параграф. Ақшаны кепілге қою арқылы берілген банктік кепілдіктерді есепке алу

149. Ақша кепілімен берілген банктік кепілдікті беру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

берілген банктік кепілдік бойынша шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6055	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар
Кт	6555	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал міндеттемелер;

кепілдік шарты бойынша клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз ету ретінде қабылданған ақша сомасына:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап еткенге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап еткенге дейінгі салымдары
	2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары
Кт	2223	Заңды тұлғалардың міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым.

Бір мезгілде, банктің балансында банк кепілдігінің әділ құны сомасына Нұсқаулықтың 142-тармағының 2-тармақшасында көзделген бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады.

150. Банктің есеп саясаты белгілеген кезеңділікпен шығарылған өтелген (қамтамасыз етілген) банктік кепілдік бойынша алғашқы танылған міндеттеменің амортизациясы жүргізіледі және Нұсқаулықтың 143-тармағында көзделген бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады.

151. Банктік кепілдіктің кредиторларға талап қоймай қолданылу мерзімі өткен, кепілдік шарты жойылған немесе бұзылған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) кепілдік шарты бойынша клиенттің міндеттемесін қамтамасыз ету ретінде бұрын қабылданған ақша сомасына:

Дт	2223	Заңды тұлғалардың міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шоты
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап еткенге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап еткенге дейінгі салымдары
	2215	Заңды тұлғалардың қысқа мерзімді салымдары
	2217	Заңды тұлғалардың ұзақ мерзімді салымдары;

2) берілген банктік кепілдік бойынша шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6555	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6055	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар;

3) амортизацияланбаған комиссиялық сыйақы сомасына:

Дт	2869	Берілген кепілдіктер
Кт	4606	Кепілдіктермен жасалған операциялар бойынша қызмет көрсету үшін комиссиялық кіріс.

152. Банктік кепілдік сомасын төлеу туралы кредитордың талабын алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) төлеv сомасына:

Дт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары;

2) банк орындаған міндеттемелер сомасын кепілдік шарты бойынша клиенттің міндеттемесін қамтамасыз ету ретінде қабылданған ақша есебінен өтеу кезінде:

Дт	2223	Заңды тұлғалардың міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым
Кт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар;

3) берілген кепілдік бойынша шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	6555	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6055	Берілген немесе расталған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар.

3-параграф. Клиенттің мүлкін (ақшаны қоспағанда) кепілге қою арқылы берілген банктік кепілдікті есепке алу

153. Клиенттің мүлкін (ақшаны қоспағанда) кепілге қою арқылы банктік кепілдікті беру кезінде Нұсқаулықтың 142-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбалар, сондай-ақ мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

кепілге қойылған мүлік құнына:

Кіріс	7250	Клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуге (кепілге) қабылданған мүлік;

кепіл нысанасына құқықтарды белгілейтін құжаттардың (кепілдік шартының, банктік қарыздың, кепілдіктің түпнұсқалары және басқа құжаттар) шартты құнына:

Кіріс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.

154. Банктік кепілдіктің қолданылу мерзімі өткен, кепілдік шарты жойылған немесе бұзылған кезде Нұсқаулықтың 144-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбалар, сондай-ақ мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

кепіл мүлікті есептен шығару бойынша:

Шығыс	7250	Клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуге (кепілге) қабылданған мүлік;

кепіл нысанасына құқықтар белгілейтін құжаттарды есептен шығару бойынша:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.

155. Берілген банктік кепілдік бойынша міндеттемелерді және банктің кредитордың пайдасына төлеген сомасын клиенттің өтеуі бойынша дебиторлық берешекті реттеу

үшін резерв құру кезінде Нұсқаулықтың 145-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.

156. Банк банктік кепілдік сомасын не оның бір бөлігін төлеу туралы кредитордың талабын алған кезде Нұсқаулықтың 147-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.

157. Клиент банктік кепілдік бойынша төленген соманы өтеген кезде Нұсқаулықтың 148-тармағында көзделген бухгалтерлік жазба, сондай-ақ мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

кепілге қойылған мүлікті есептен шығару бойынша:

Шығыс	7250	Клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуге (кепілге) қабылданған мүлік;

кепіл нысанасына құқықтарды белгілейтін құжаттарды есептен шығару бойынша:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.

4-параграф. Берілген банктік кепілдіктер бойынша дебиторлық берешекті есепке алу

158. Банк кепілдік сомасын төлеу туралы кредитордың талабын қанағаттандыруының нәтижесінде туындаған дебиторлық берешекті қайта ресімдеу кезінде банк қарызының сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
Кт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар.

159. Банктік кепілдіктер бойынша дебиторлық берешектің құнсыздануынан болған шығынның орнын жабуға резервтер (провизиялар) құру кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5453	Банк қызметіне байланысты дебиторлық берешек бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыс
Кт	1877	Банк қызметіне байланысты дебиторлық берешек бойынша резервтер (провизиялар).

160. Шығарылған банктік кепілдіктер бойынша дебиторлық берешектің құнсыздануынан болған шығынның орнын жабуға құрылған резервтердің (провизиялардың) азаюы кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1877	Банк қызметіне байланысты дебиторлық берешек бойынша резервтер (провизиялар)
		Банк қызметіне байланысты дебиторлық берешек бойынша

Кт	4953	құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден кіріс.

161. Шығарылған банктік кепілдіктер бойынша дебиторлық берешек құрылған резервтер (провизиялар) есебінен банктің ішкі құжаттарында белгіленген тәртіппен және мерзімде баланстан есептен шығарылған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1877	Банк қызметіне байланысты дебиторлық берешек бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар.

12-тарау. Вексельдермен жасалған операциялардың бухгалтерлік есебі

1-параграф. Есепке қабылданған вексельдер бойынша операцияларды есепке алу

162. Вексельдерді есепке қабылдау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) есепке алынған вексель сомасына:

Дт	1405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;

2) есепке алынған вексель бойынша дисконт сомасына:

Дт	1405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері (бөлек жеке шот)
Кт	1432	Есепке алынған вексельдер бойынша дисконт;

3) есепке алынған вексель бойынша сыйлықақы сомасына:

Дт	1433	Есепке алынған вексельдер бойынша сыйлықақы
Кт	1405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері;

4) алдыңғы вексель ұстаушылар есептеген сыйақы сомасына, есептелген вексель бойынша:

Дт	1406	Клиенттердің есепке алынған вексельдері бойынша алдыңғы вексель ұстаушылар есептеген сыйақы
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар,

бір мезгілде, кепіл нысанасына құқық белгілейтін құжаттардың, клиентке міндетті қайтаруға жататын кепіл туралы шарттың және басқа құжаттардың түпнұсқасының 1 (бір) теңге шартты құнына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.

163. Есепке алынған вексель бойынша дисконтты немесе сыйлықақыны амортизациялау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) есепке алынған вексель бойынша дисконт сомасына:

Дт	1432	Есепке алынған вексельдер бойынша дисконт
Кт	4405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс;

2) есепке алынған вексельдер бойынша сыйлықақы сомасына:

Дт	5235	Есепке алынған вексельдер бойынша сыйлықақыны амортизациялау бойынша шығыс
Кт	1433	Есепке алынған вексельдер бойынша сыйлықақы.

164. Есепке алынған вексельдер бойынша сыйақы есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1752	Есепке алынған вексельдер бойынша есептелген кіріс
Кт	4405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс;

Есепке алынған вексельдер бойынша есептелген сыйақыны нақты алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1406	Клиенттердің есепке алынған вексельдері бойынша алдыңғы вексель ұстаушылар есептеген сыйақы
	1752	Есепке алынған вексель бойынша есептелген кіріс.

165. Есепке алынған вексель бойынша төлем мерзімі басталған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері
	1406	Клиенттердің есепке алынған вексельдері бойынша алдыңғы вексель ұстаушылар есептеген сыйақы
	1752	Есепке алынған вексельдер бойынша есептелген кіріс,

және бір мезгілде:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.

166. Есепке алынған вексельді мерзімінен бұрын өтеу кезінде осы Нұсқаулықтың 165-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады, сондай-ақ мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) есепке алынған вексель бойынша толық есептелмеген дисконт сомасына:

Дт	1432	Есепке алынған вексель бойынша дисконт
Кт	1405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері (бөлек жеке шот);

2) есепке алынған вексель бойынша толық есептелмеген сыйлықақы сомасына:

Дт	1405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері
Кт	1433	Есепке алынған вексельдер бойынша сыйлықақы.

167. Вексельді индоссалау кезінде Нұсқаулықтың 166-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбалар, сондай-ақ мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

вексельдің есепке алу құнына және вексельді есепке алу құнынан асып кету сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері
	4734	Басқа да қайта бағалаудан болатын кіріс,

және бір мезгілде:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.

2-параграф. Вексель бойынша наразылық білдірілгеннен кейін операцияларды есепке алу

168. Вексель бойынша төлем мерзімі басталған кезде төлеуші есепке алынған вексельге ақы төлемеген жағдайда вексель бойынша наразылық жасалғаннан кейін мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) наразылық білдірілген вексель сомасына:

Дт	1425	Клиенттердің наразылық білдірілген вексельдері
Кт	1405	Клиенттердің есепке алынған вексельдері;

2) наразылық білдірілген вексельдер бойынша есептелген сыйақы сомасына:

Дт	1425	Клиенттердің наразылық білдірілген вексельдері
Кт	1752	Есепке алынған вексельдер бойынша есептелген кіріс;

3) наразылық білдірілген вексель бойынша төлеушінің келісімінсіз өндіріп алынған тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) және комиссиялық кіріс сомасына:

Дт	1749	Басқа да мерзімі өткен сыйақы
	1818	Есептелген басқа да комиссиялық кіріс
	1879	Есептелген тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл)
Кт	4424	Клиенттердің қарыз бойынша мерзімі өткен берешегі бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс
	4608	Басқа да комиссиялық кіріс.

169. Вексель бойынша берешекті қайтармауға қатысты объективті белгілер болған кезде, вексель бойынша наразылық білдірілгеннен кейін наразылық білдірілген вексель бойынша жасалған резервтер (провизиялар) сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5455	Клиенттерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыс
Кт	1428	Клиенттерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар).

170. Наразылық білдірілген вексель бойынша берешекті өндіріп алу мүмкін болмаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

құрылған резервтердің (провизиялардың) есебінен берешекті есептен шығару сомасына:

Дт	1428	Клиенттерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)

Кт	1425	Клиенттердің наразылық білдірілген вексельдері
	1749	Басқа да мерзімі өткен сыйақы
	1818	Есептелген басқа да комиссиялық кіріс
	1879	Есептелген тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл),

және бір мезгілде:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.

3-параграф. Домицильдендірілген вексельдерге ақы төлеу бойынша операцияларды есепке алу

171. Вексельдерді домицильдендіру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) домицильдендірілген вексельдер бойынша шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	6180	Вексельдер бойынша ықтимал талаптар
Кт	6680	Вексельдер бойынша ықтимал міндеттемелер,

бір мезгілде, кепіл нысанасына құқық белгілейтін құжаттардың, клиентке міндетті қайтаруға жататын кепіл туралы шарттың және басқа құжаттардың түпнұсқасының 1 (бір) теңге шартты құнына:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар;

2) домицилианттың міндеттемелерін қамтамасыз ету ретінде қабылданатын ақша сомасына:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы

		Клиенттердің міндеттемелерін	
	2223		

		қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы

3) комиссиялық кіріс сомасына:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
Кт	4608	Басқа да комиссиялық кіріс.

172. Домицилиат вексель бойынша төлем жасаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) вексель бойынша төлем сомасына:

Дт	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары;

2) домицилдендірілген вексель бойынша шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	6680	Вексельдер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6180	Вексельдер бойынша ықтимал талаптар,

бір мезгілде:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.

4-параграф. Вексельдерді инкассоға қабылдау бойынша операцияларды есепке алу

173. Вексельдерді инкассоға қабылдау кезінде кепіл нысанасына құқық белгілейтін құжаттардың, клиентке міндетті қайтаруға жататын кепіл туралы шарттың және басқа құжаттардың түпнұсқасының 1 (бір) теңге шартты құнына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.

174. Инкассоға қабылданған вексель бойынша төлемді алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

алынған төлем сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	4608	Басқа да комиссиялық кіріс,

және бір мезгілде:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.

5-параграф. Вексельдерді авалирлеу бойынша операцияларды есепке алу

175. Вексельге аваль қою кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	6180	Вексельдер бойынша ықтимал талаптар
Кт	6680	Вексельдер бойынша ықтимал міндеттемелер;

2) аваль бойынша міндеттемелерді қамтамасыз ету ретінде қабылданатын ақша сомасына:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын

		жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы;

1) кепіл мүліктің құнына:

Кіріс	7250	Клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуге қабылданған мүлік (кепіл);

сонымен бір мезгілде, кепіл нысанасына құқық белгілейтін құжаттардың, клиентке міндетті қайтаруға жататын кепіл туралы шарттың және басқа құжаттардың түпнұсқасының 1 (бір) теңге шартты құнына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.

176. Авалирленген вексель бойынша төлемдерді жүзеге асыру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	6680	Вексельдер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6180	Вексельдер бойынша ықтимал талаптар;

2) аваль бойынша міндеттемелерді қамтамасыз ету ретінде бұрын қабылданған ақша сомасына:

Дт	2213	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың қысқа мерзімді салымы
	2223	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын заңды тұлғалардың салымы
	2241	Клиенттердің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын жеке тұлғалардың ұзақ мерзімді салымы
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар

	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары;

3) кепіл мүліктің құнына:

Шығыс	7250	Клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуге қабылданған мүлік (кепіл);

сонымен бір мезгілде, кепіл нысанасына құқық белгілейтін құжаттардың, клиентке міндетті қайтаруға жататын кепіл туралы шарттың және басқа құжаттардың түпнұсқасының 1 (бір) теңге шартты құнына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.

177. Мүлікпен (ақшаны қоспағанда) қамтамасыз етілген авалирленген вексельге ақы төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) авалирленген вексель бойынша ақы төлеу сомасына:

Дт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;

2) авалирленген вексель бойынша банк орындаған міндеттеме сомасын өтеу кезінде :

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар,

және бір мезгілде:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар,

кепіл мүліктің құнына:

Шығыс	7250	Клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз етуге қабылданған мүлік (кепіл);

3) авалирленген вексель бойынша шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	6680	Вексельдер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6180	Вексельдер бойынша ықтимал талаптар.

178. Міндеттеме қамтамасыз етілмеген авалирленген вексельді есепке алу Нұсқаулықтың 11-тарауының 1-параграфында көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.

179. Мүлік кепілімен (ақшаны қоспағанда) қамтамасыз етілген авалирленген вексельді есепке алу Нұсқаулықтың 154-157-тармақтарында көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.

6-параграф. Вексельдерді делдалдық тәртіппен акцептеу бойынша операцияларды есепке алу

180. Вексельдерді делдалдық тәртіппен акцептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	6180	Вексельдер бойынша ықтимал талаптар
Кт	6680	Вексельдер бойынша ықтимал міндеттемелер;

2) комиссия сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2869	Берілген кепілдіктер.

181. Акцептелген вексельге ақы төлеу бойынша бастапқы танылған міндеттемені амортизациялау кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2869	Берілген кепілдіктер
Кт	4608	Басқа да комиссиялық кіріс.

182. Акцептелген вексель бойынша төлемді жүзеге асыру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	6680	Вексельдер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6180	Вексельдер бойынша ықтимал талаптар;

2) амортизацияланбаған комиссиялық сыйақы сомасына:

Дт	2869	Берілген кепілдіктер
Кт	4606	Кепілдіктермен операциялар бойынша қызмет көрсету үшін комиссиялық кіріс.

183. Акцепттелген вексельге ақы төлеу бойынша міндеттемені реттеу үшін резервтер (провизиялар) жасау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	5465	Шартты міндеттемелер бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыс
Кт	2869	Берілген кепілдіктер,

және бір мезгілде, банк пен вексель ұстаушы арасында вексельді ақы төлеуге қабылдау туралы мәміленің шартында банк өзінің кредиторының пайдасына төлеген соманы клиенттің өтеуі көзделген жағдайларда оны құру кезінде жасалған резервтер (провизиялар) сомасынан аспайтын сомаға:

Дт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар
Кт	4958	Шартты міндеттемелер бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден кіріс.

184. Делдалдық тәртібімен акцептелген вексель бойынша төлемді жүзеге асыру кезінде акцептелген вексель бойынша ақы төлеу сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2869	Берілген кепілдіктер
	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
Кт	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

185. Акцептелген вексельге ақы төлеу бойынша банк орындаған міндеттеме сомасын өтеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1861	Кепілдіктер бойынша дебиторлар.

Шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6680	Вексельдер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6180	Вексельдер бойынша ықтимал талаптар.

13-тарау. Аккредитивтермен жүргізілген операциялардың бухгалтерлік есебі

1-параграф. Өтелген импорттық аккредитивтермен операцияларды есепке алу

186. Эмитент банк клиенттің ағымдағы шотынан ақша аудару және оларды аккредитив бойынша есеп айырысуды жүзеге асыру үшін өтеу шотында депозитке салу жолымен өтелген импорттық аккредитивті ашу кезінде аккредитивті өтеу сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	2855	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша кредиторлар.

187. Эмитент банк аккредитив талаптарын орындау кезінде өтелген импорттық аккредитив бойынша төлемді жүзеге асырған кезде және банкте аккредитивті орындау сомасына өтеу болған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2855	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша кредиторлар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары.

188. Аккредитив бойынша өтеуді қайтару сомасына өтелген импорттық аккредитив жойылған жағдайда клиентке мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2855	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша кредиторлар
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

189. Өтелген импорттық аккредитив бойынша төлем орындаушы банк арқылы орындалған жағдайда орындаушы банктен тауар тиеу құжаттарын тексеру және олардың аккредитив талаптарына сәйкестігі туралы растауды алғаннан кейін аударым сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1855	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша дебиторлар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

190. Орындаушы банктен тиісті құжаттарды алғаны және аккредитив сомасын бенефициардың пайдасына аударғаны туралы растауды алғаннан кейін эмитент банк аккредитивті жабу сомасына мынадай бухгалтерлік жазбаны жүзеге асырады:

Дт	2855	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша кредиторлар
Кт	1855	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша дебиторлар.

191. Аккредитив бойынша төлемді жүзеге асыру жолымен өтелген импорттық аккредитивтің күшін жойған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) орындаушы банктен импорттық аккредитив бойынша өтеудің аударылған сомасының түсу сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1855	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша дебиторлар;

2) аккредитив бойынша өтеу сомасын клиентке қайтарған кезде:

Дт	2855	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша кредиторлар
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

2-параграф. Өтелмеген импорттық аккредитивтермен операцияларды есепке алу

192. Эмитент банк өтелмеген импорттық аккредитив ашқан кезде аккредитив – импорттаушы клиенттің бұйрық берушісінің тапсырмасы бойынша аккредитив сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6005	Шығарылған өтелмеген аккредитивтер бойынша ықтимал талаптар
Кт	6505	Шығарылған өтелмеген аккредитивтер бойынша ықтимал міндеттемелер.

193. Эмитент банк аккредитивті аккредитив талаптарына сәйкес орындаған кезде өкім, шарт немесе клиенттің өтініші негізінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) банк шығарған және төлеген аккредитив сомасына:

Дт	1855	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша дебиторлар

Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;

2) клиентке берілген қарыз сомасына және банк кредит ретінде берген ақша есебінен банк төлеген аккредитив сомасын өтеуге:

Дт	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
Кт	1855	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша дебиторлар.

194. Берілген қарызды одан әрі есепке алу тәртібі Нұсқаулықтың 4-тарауында белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.

195. Эмитент банк өтелмеген импорттық аккредитивті орындаған кезде эмитент банкте аккредитивті жабу сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6505	Шығарылған өтелмеген аккредитивтер бойынша ықтимал міндеттемелер
Кт	6005	Шығарылған өтелмеген аккредитивтер бойынша ықтимал талаптар.

196. Өтелмеген импорттық аккредитив жойылған жағдайда Нұсқаулықтың 195-тармағына ұқсас бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.

3-параграф. Аккредитив бойынша комиссиялық сыйақыны есепке алу

197. Егер аккредитив талаптарында аккредитивтің қолданылу кезеңіне комиссиялық сыйақы көзделген болса, мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) есептелген комиссиялық кіріс сомасына:

Дт	1822	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша есептелген комиссиялық кіріс
Кт	4612	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша комиссиялық кіріс;

2) есептелген комиссиялық сыйақыны өтеу кезінде:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың заңды шоттары
Кт	1822	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша есептелген комиссиялық кіріс;

3) егер аккредитив шарттарына сәйкес комиссиялық сыйақылар қызмет көрсетілген күні алынаса, алынатын комиссиялық сыйақы сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	4612	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша комиссиялық кіріс.

198. Клиенттің (аппликанттың/бенефициардың) ақшалай қаражаты есебінен аккредитивтерге (оның ішінде аккредитивті растау үшін) қызмет көрсетуге байланысты қызметтер бойынша басқа эмитент банктің, делдал банктің комиссияларын төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары.

199. Клиенттің (аппликанттың/бенефициардың) ағымдағы шотында ақшалай қаражат болмаған кезде клиенттің ақшалай қаражаты есебінен аккредитивтерге (оның ішінде аккредитивті растау үшін) қызмет көрсетуге байланысты қызметтер бойынша басқа эмитент банктің, делдал банктің комиссияларын төлеу үшін мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1855	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша дебиторлар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары.

200.Клиент делдал банкке төленген комиссиялық сыйақы бойынша банк шығысын өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	1855	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша дебиторлар.

4-параграф. Экспорттық аккредитивтермен операцияларды есепке алу

201. Экспорттық аккредитивті авизо кезінде бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылмайды.

202. Бенефициардан экспортталатын тауар бойынша тауар тиеу құжаттары келіп түскен және олар аккредитив талаптарына сәйкес келген кезде қабылданған құжаттар 1 құжат – 1 теңге шартты бағалау бойынша кіріске алынады және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Кіріс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар;

және бір мезгілде или бір мезгілде (экспорттық аккредитив расталған жағдайда), аккредитив сомасына:

Дт	6025	Расталған өтелген аккредитивтер бойынша ықтимал талаптар
	6010	Расталған өтелмеген аккредитивтер бойынша ықтимал талаптар
Кт	6525	Расталған өтелген аккредитивтер бойынша ықтимал міндеттемелер
	6510	Расталған өтелмеген аккредитивтер бойынша ықтимал міндеттемелер.

203. Бенефициардың пайдасына аккредитивті орындау үшін шетелдік банктен өтеу сомасы түскен кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2855	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша кредиторлар;

және бір мезгілде или бір мезгілде:

Дт	6525	Расталған өтелген аккредитивтер бойынша ықтимал міндеттемелер
	6010	Расталған өтелмеген аккредитивтер бойынша ықтимал талаптар

Кт	6025	Расталған өтелген аккредитивтер бойынша ықтимал талаптар
	6510	Расталған өтелмеген аккредитивтер бойынша ықтимал міндеттемелер.

204. Эмитент банкке аккредитив бойынша құжаттарды жіберген кезде банк мынадай бухгалтерлік жазбаларды жүзеге асырады:

Шығыс	7339	Әр түрлі құндылықтар мен құжаттар.

205. Орындаушы банк (бенефициар банк) құжаттардың аккредитивте көрсетілген талаптарға сәйкестігі туралы эмитент банктен растау алғаннан кейін бенефициарға аккредитив сомасын есептеген кезде есепке алу сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2855	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша кредиторлар
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары.

206. Аккредитивтің игерілмеген бөлігі шетелдік эмитент банкке қайтарылған жағдайда бенефициар банк аудару сомасына мынадай бухгалтерлік жазбаны жүзеге асырады:

Дт	2855	Құжаттандырылған есеп айырысу бойынша кредиторлар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

14-тарау. Сенімгерлік операциялардың бухгалтерлік есебі

207. Сенімгерлік басқаруға қабылданған ақша, сондай-ақ алынған инвестициялық кіріс (шығыс) № 2210 "Сенімгерлік басқаруға қабылданған қаржы активтері" баланстық шотында есептеледі.

Сенімгерлік басқаруға алынған ақшамен операциялардың бухгалтерлік есебі бухгалтерлік есептің үлгі шот жоспарында көзделген 7500 "Талап ету құқықтары сенімгерлік басқаруға қабылданған қарыздар" және 7600 "Клиенттердің сенімгерлік (инвестициялық) басқарудағы активтері" шоттары тобындағы шоттарда жүзеге асырылады.

1-параграф. Сенімгерлік басқаруға қабылданған активтерді есепке алу

208. Банк клиенттен ақша, аффинирленген бағалы металдар және/немесе қарыз бойынша талап ету құқықтарын сенімгерлік басқаруға алған кезде клиенттің активтерін сенімгерлік басқару шарты негізінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) баланстық шоттарда:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2210	Сенімгерлік басқаруға қабылданған қаржы активтері;

2) баланстан тыс шоттарда:

Дт	7535	Талап ету құқығы сенімгерлік басқаруға қабылданған қарыз
	7601	Ақша
	7602	Аффинирленген бағалы металдар
Кт	7661	Клиенттен активтердің түсуі.

209. Банк сенімгерлік басқаруға қабылданған активтермен операциялар жасаған, инвестициялық кіріс (шығыс) алған кезде осы Нұсқаулықта көзделген бухгалтерлік жазбалардан басқа 1051 "Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот", 1052 "Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар" баланстық шоттарының дебеті/кредиті және тиісінше 2210 "Сенімгерлік басқаруға қабылданған қаржы активтері" баланстық шотының кредиті/дебиті бойынша бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.

2-параграф. Сенімгерлік басқаруға қабылданған және аффинирленген бағалы металдарға орналастырылған ақшаны және сенімгерлік басқаруға қабылданған аффинирленген бағалы металдарды есепке алу

210. Сенімгерлік басқаруға, аффинирленген бағалы металдарға қабылданған ақшаны орналастыру кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7602	Аффинирленген бағалы металдар
Кт	7601	Ақша.

211. Аффинирленген бағалы металдардың әділ құны бойынша қайта бағалау жүргізу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) аффинирленген бағалы металдардың әділ құны олардың есептік құнынан асып кеткен кезде:

Дт	7602	Аффинирленген бағалы металдар
Кт	7664	Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан кіріс;

2) аффинирленген бағалы металдардың есептік құны олардың әділ құнынан асып кеткен кезде:

Дт	7684	Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан болған шығыс
Кт	7602	Аффинирленген бағалы металдар.

212. Сенімгерлік басқарудағы аффинирленген бағалы металдарды металл шотқа орналастыру кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7604	Орналастырылған салымдар
Кт	7602	Аффинирленген бағалы металдар.

213. Металл шот шартына сәйкес металл шоты бойынша сыйақы есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7610	Сыйақы
Кт	7662	Сыйақы түріндегі кіріс.

214. Металл шот бойынша есептелген сыйақыны алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7601	Ақша
Кт	7610	Сыйақы.

215. Металл шотты ашу және аффинирленген бағалы металдарды қайтару кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7602	Аффинирленген бағалы металдар
Кт	7604	Орналастырылған салымдар.

216. Сенімгерлік басқарудағы және/немесе сенімгерлік басқаруға қабылданған ақшаның есебінен сатып алынған аффинирленген бағалы металдарды сату кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатылатын аффинирленген бағалы металдар құнына:

Дт	7601	Ақша
Кт	7602	Аффинирленген бағалы металдар;

2) аффинирленген бағалы металдардың сату бағасы және олардың есептік құны арасында оң айырма туындаған кезде:

Дт	7601	Ақша
Кт	7663	Активтерді сатып алу-сату бойынша кіріс;

3) аффинирленген бағалы металдардың сату бағасы және олардың есептік құны арасында теріс айырма туындаған кезде:

Дт	7683	Активтерді сатып алу-сату бойынша шығыс
Кт	7602	Аффинирленген бағалы металдар.

3-параграф. Сенімгерлік басқаруға қабылданған және банк салымдарына орналастырылған ақшаны есепке алу

217. Сенімгерлік басқаруға қабылданған ақшаны банктердің және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың салымдарына орналастыру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) банк салымы шарты негізінде орналастырылған ақша сомасына:

Дт	7604	Орналастырылған салымдар
Кт	7601	Ақша;

2) мәміле бойынша шығын сомасына:

Дт	7604	Орналастырылған салымдар (мәміле бойынша шығынды есепке алуға арналған жеке қосалқы шот)
Кт	7601	Ақша.

218. Банк салымы шартына сәйкес сыйақы есептеу және нақты алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) салым бойынша есептелген сыйақы сомасына:

Дт	7610	Сыйақы
Кт	7662	Сыйақы түріндегі кіріс;

2) салым бойынша нақты алынған сыйақы сомасына:

Дт	7601	Ақша
Кт	7610	Сыйақы.

219. Егер салым шетел валютасымен орналастырылған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы көтерілген кезде:

Дт	7604	Орналастырылған салымдар
Кт	7665	Бағам айырмашылығы бойынша кіріс;

2) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы төмендеген кезде:

Дт	7685	Бағам айырмашылығы бойынша шығыс
Кт	7604	Орналастырылған салымдар.

220. Мәміле бойынша шығынға амортизация жүргізу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7662	Сыйақы түріндегі кіріс
Кт	7604	Орналастырылған салымдар (мәміле бойынша шығынды есепке алуға арналған жеке қосалқы шот) .

221. Банк салымы шарты негізінде орналастырылған ақшаны қайтару кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

1) банк салымы шарты негізінде орналастырылған ақша сомасына:

Дт	7601	Ақша
Кт	7604	Орналастырылған салымдар
	7610	Сыйақы;

222. Әрбір есепті күнге банк халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының және есеп саясатының талаптарына сәйкес салымдардың құнсыздануына тест жүргізеді және мынадай бухгалтерлік жазбаларды жүзеге асырады:

1) салымдардың құнсыздануынан болған шығынды тану кезінде:

Дт	7688	Басқа да шығыс (орналастырылған салымдар бойынша провизияларды есепке алуға арналған жеке қосалқы шот)
Кт	7604	Орналастырылған салымдар
	7610	Сыйақы;

2) салымдардың құнсыздануынан бұрын көрсетілген шығынды қалпына келтіру кезінде:

Дт	7604	Орналастырылған салымдар
	7610	Сыйақы
Кт	7668	Басқа да кіріс (құнсыздануден болған шығынды қалпына келтіруден алынған кірісті есепке алуға арналған жеке қосалқы шот) .

4-параграф. Сенімгерлік басқаруға қабылданған қарыз бойынша талаптар құқықтарын есепке алу

223. Талап ету құқығы сенімгерлік басқаруға қабылданған қарыз бойынша сыйақы есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7542	Сенімгерлік басқаруға қабылданған талаптар құқығы қарыз бойынша есептелген сыйақы
Кт	7662	Сыйақы түріндегі кіріс.

224. Талап ету құқығы сенімгерлік басқаруға қабылданған қарыз бойынша төлемдерді алу кезінде түскен ақша сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7601	Ақша
	7542	Сенімгерлік басқаруға қабылданған талаптар құқығы қарыз бойынша есептелген сыйақы
Кт	7535	Талап ету құқықтары сенімгерлік басқаруға қабылданған қарыз.

225. Талап ету құқығы сенімгерлік басқаруға қабылданған қарыз бойынша төлемдерді қарыз алушы уақытылы қайтармаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) негізгі борыш бойынша мерзімі өткен төлем сомасына:

Дт	7536	Талап ету құқығы сенімгерлік басқаруға қабылданған мерзімі өткен қарыз
Кт	7535	Талап ету құқықғы сенімгерлік басқаруға қабылданған қарыз;

2) сыйақы бойынша мерзімі өткен төлем сомасына:

Дт	7544	Талап ету құқығы сенімгерлік басқаруға берілген қарыз бойынша мерзімі өткен сыйақы
Кт	7542	Талап ету құқығы сенімгерлік басқаруға қабылданған қарыз бойынша есептелген сыйақы.

226. Талап ету құқығы сенімгерлік басқаруға қабылданған қарыз бойынша мерзімі өткен төлемдерді алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) негізгі борыш бойынша мерзімі өткен төлем сомасына:

Дт	7601	Ақша
Кт	7536	Талап ету құқығы сенімгерлік басқаруға қабылданған мерзімі өткен қарыз;

2) сыйақы бойынша мерзімі өткен төлем сомасына:

Дт	7601	Ақша
Кт	7544	Талап ету құқықғы сенімгерлік басқаруға берілген қарыз бойынша мерзімі өткен сыйақы.

227. Талап ету құқығы сенімгерлік басқаруға қабылданған қарыз бойынша есептелген және алынған тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) тұрақсыздық айыбын (айыппұл, өсімпұл) есептеу кезінде:

Дт	7543	Талап ету құқығы сенімгерлік басқаруға қабылданған қарыз бойынша тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл)
Кт	7668	Басқа да кіріс;

2) есептелген тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) алу кезінде:

Дт	7601	Ақша
Кт	7543	Талап ету құқығы сенімгерлік басқаруға қабылданған қарыз бойынша тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл).

228. Талап ету құқығы сенімгерлік басқарудағы қарызды кері сатып алуды жүзеге асырған және клиенттің активтерін сенімгерлік басқару шартына сәйкес осы құқықтармен сенімгерлік басқару бойынша банктің міндеттемелері тоқтаған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7681	Клиенттердің активтерін алу

Кт	7536	Талап ету құқығы сенімгерлік басқаруға қабылданған мерзімі өткен қарыз
	7544	Талап ету құқықғы сенімгерлік басқаруға берілген қарыз бойынша мерзімі өткен сыйақы.

5-параграф. Сенімгерлік басқарудан алынған активтерді есепке алу

229. Клиент сенімгерлік басқарудағы активтердің бір бөлігін алған жағдайда, мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) баланстық шоттарда:

Дт	2210	Сенімгерлік басқаруға қабылданған қаржы активтері
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;

2) баланстан тыс шоттарда:

Дт	7681	Клиенттердің активтерін алу
Кт	7535	Талап ету құқығы сенімгерлік басқаруға қабылданған қарыз
	7601	Ақша
	7602	Аффинирленген бағалы металдар
	7604	Орналастырылған салымдар.

230. Есепті кезең үшін активтерді сенімгерлік басқару нәтижесін айқындау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) клиенттің активтерімен операциялар бойынша есептелген кіріс сомасына:

Дт	7661	Клиенттен активтердің түсуі
	7662	Сыйақы түріндегі кіріс
	7663	Активтерді сатып алудан-сатудан кіріс
	7664	Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан кіріс
	7665	Бағам айырмашылығы бойынша кіріс
	7668	Басқа да кіріс
Кт	7651	Капитал;

2) клиенттің активтерімен операциялар бойынша есептелген шығыс сомасына:

Дт	7651	Капитал
Кт	7681	Клиенттің активтерін алу
	7682	Комиссиялық сыйақылар төлеу бойынша шығыс

	7683	Активтерді сатып алудан-сатудан шығыс
	7684	Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан шығыс
	7685	Бағам айырмашылығы бойынша шығыс
	7688	Басқа да шығыс.

231. Клиенттің активтерін сенімгерлік басқару шартының қолданылу мерзімі аяқталған және активтерді клиентке қайтару кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

баланстық шоттарда:

Дт	2210	Сенімгерлік басқаруға қабылданған қаржы активтері
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;

баланстан тыс шоттарда:

1) қолда бар активтер бойынша кіріс сомасына:

Дт	7661	Клиенттен активтердің түсуі
	7662	Сыйақы түріндегі кіріс
	7663	Активтерді сатып алудан-сатудан кіріс
	7664	Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан кіріс
	7665	Бағам айырмашылығы бойынша кіріс
	7668	Басқа да кіріс
Кт	7651	Капитал;

2) клиенттің активтерімен операциялар бойынша есептелген шығыс сомасына:

Дт	7651	Капитал
Кт	7683	Активтерді сатып алудан-сатудан шығыс
	7684	Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан шығыс
	7685	Бағам айырмашылығы бойынша шығыс
	7688	Басқа да шығыс;

3) клиент активтерінің шоттары бойынша қалдық сомасына:

Дт	7681	Клиенттердің активтерін алу
Кт	7601	Ақша
	7602	Аффинирленген бағалы металдар
	7604	Орналастырылған салымдар

	7610	Сыйақы
	7611	Басқа да талаптар;

4) клиенттің міндеттемелер шоты бойынша қалдық сомасына:

Дт	7632	Басқа да міндеттемелер
Кт	7681	Клиенттердің активтерін алу;

5) капитал шоты бойынша қалдық сомасына:

Дт	7651	Капитал
Кт	7681	Клиенттердің активтерін алу.

6-параграф. Сенімгерлік басқарушының клиенттің активтерін сенімгерлік басқарудан сыйақыны есепке алу

232. Банк клиенттің активтерін сенімгерлік басқару шарты бойынша сыйақы есептеген және алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйақы есептеген кезде:

Дт	1815	Сенімгерлік операциялар бойынша көрсеткен қызметі үшін есептелген комиссиялық кіріс
Кт	4605	Сенімгерлік операциялар бойынша көрсеткен қызметтері үшін комиссиялық кіріс;

2) есептелген сыйақыны алған кезде:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2210	Сенімгерлік басқаруға қабылданған қаржы активтері
Кт	1815	Сенімгерлік операциялар бойынша көрсеткен қызметі үшін есептелген комиссиялық кіріс.

15-тарау. Кастодиан банктің инвестициялық қорлар активтерінің бухгалтерлік есебі

233. Кастодиан банк кастодиан шарты негізінде қабылдаған клиенттердің ақшасы және кастодиан шартына сәйкес қабылданған ақшамен операциялар, сондай-ақ алынған инвестициялық кіріс (шығыс) мынадай:

егер кастодиан шарты шетелдік орталық банкпен жасалған жағдайда - 2012 " Шетелдік орталық банктердің корреспонденттік шоттары";

егер кастодиан шарты банкпен (шетелдік орталық банкті қоспағанда) жасалған жағдайда - 2013 "Басқа банктердің корреспонденттік шоттары";

егер кастодиандық шарт ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының инвестициялық портфелін басқарушымен жасалған жағдайда - 2202 "Кастодиандық шарттардың

талаптарына сәйкес клиенттердің ақшасын есепке алуға арналған ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдық" баланстық шоттарында есепке алынады.

Кастодиан банк кастодиан шартының негізінде қабылдаған өзге активтердің бухгалтерлік есебі Бухгалтерлік есептің үлгі шот жоспарында көзделген 7700 "Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы активтерін қоспағанда, кастодиандық сақтауға қабылданған активтер" шоттар тобының баланстан тыс шоттарында жүзеге асырылады.

1-параграф. Кастодиан шартының негізінде қабылданған ақшаны, бағалы қағаздарды және өзге де қаржы құралдарын есепке алу

234. Кастодиан банк кастодиан шартының негізінде клиенттен ақшаны, бағалы қағаздарды және өзге де қаржы құралдарын алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) ақша сомасына:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2012	Шетелдік орталық банктердің корреспонденттік шоттары
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары
	2202	Кастодиандық шарттардың талаптарына сәйкес клиенттердің ақшасын есепке алуға арналған ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдық (банктік инвестициялық шот);

2) бағалы қағаздардың және өзге де қаржы құралдарының құнына:

Кіріс	7701	Бағалы қағаздар
	7702	Басқа банктердегі салымдар
	7703	Аффинирленген бағалы металдар
	7704	"Кері РЕПО" операциялары
	7705	"РЕПО" операциялары
	7706	Туынды қаржы құралдары
	7707	Капиталға инвестициялар
	7708	Үй-жайларға, машиналарға, жабдыққа, көлік және басқа негізгі құрал-жабдыққа инвестициялар
	7709	Басқа да активтер.

235. Кастодиан шарты негізінде қабылданған ақшаны орналастыру, инвестициялық кіріс (шығыс) алу және кастодиан шарты негізінде қабылданған қаржы құралдарымен

өзге де операциялар жасау кезінде осы Нұсқаулықта көзделген бухгалтерлік жазбалармен қатар 1051 "Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот", 1052 "Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар" баланстық шоттардың дебеті және (немесе) кредиті және тиісінше 2012 "Шетелдік орталық банктердің корреспонденттік шоттары", 2013 "Басқа банктердің корреспонденттік шоттары", 2202 "Кастодиандық шарттардың талаптарына сәйкес клиенттердің ақшасын есепке алуға арналған ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдық" баланстық шоттарының кредиті және (немесе) дебеті бойынша бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.

2-параграф. Кастодиан шартының негізінде қабылданған және бағалы қағаздарға орналастырылған ақшаны және кастодиан шартының негізінде қабылданған бағалы қағаздарды есепке алу

236. Кастодиан шарты негізінде қабылданған ақша бағалы қағаздарға орналастырылған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) егер валюта күні бағалы қағаздар түскен сәтке дейін мәміле жасау күнінен басқаша болған жағдайда:

Кіріс	7713	Басқа да талаптар;

2) бағалы қағаздарды сатып алу сомасына бағалы қағаздар түскен кезде:

Кіріс	7701	Бағалы қағаздар;

3) сатып алынған сыйақы сомасына (купонға):

Кіріс	7712	Бағалы қағаздар бойынша алдыңғы ұстаушыға есептелген сыйақы;

4) және бір мезгілде:

Шығыс	7713	Басқа да талаптар.

237. Кастодиан шарты негізінде қабылданған немесе кастодиан шарты негізінде қабылданған ақша есебінен сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы немесе дивидендтерді есептеу кезінде сыйақы немесе дивидендтер сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) бағалы қағаздар бойынша сыйақы сомасына:

Кіріс	7711	Сыйақы (бағалы қағаздар бойынша жеке қосалқы шот);

2) на сумму дивидендов:

Кіріс	7710	Дивидендтер.

238. Әділ құны бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы және пайда немесе шығын арқылы есепке алынатын бағалы қағаздарды қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) бағалы қағаздардың әділ құнының олардың есептік құнынан асып кеткен кезінде:

Кіріс	7701	Бағалы қағаздар;

2) бағалы қағаздардың есептік құнының олардың әділ құнынан асып кеткен кезінде:

Шығыс	7701	Бағалы қағаздар.

239. Кастодиан шарты негізінде қабылданған немесе кастодиан шарты негізінде қабылданған ақша есебінен сатып алынған бағалы қағаздардың құны шетел валютасымен көрсетілген жағдайда мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы көтерілген кезде:

Кіріс	7701	Бағалы қағаздар;

2) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы төмендеген кезде:

Шығыс	7701	Бағалы қағаздар.

240. Эмитенттерге бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақыны және/немесе жарияланған дивидендтер төлеген кезде алынған ақша сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) есептелген сыйақы (купон) сомасына:

Шығыс	7711	Сыйақы (бағалы қағаздар бойынша жеке қосалқы шот);

2) бұрын сатып алынған сыйақы (купон) сомасына:

Шығыс	7712	Бағалы қағаздар бойынша алдыңғы ұстаушыға есептелген сыйақы;

3) есептелген дивидендтер сомасына:

Шығыс	7710	Дивидендтер.

241. Кастодиан банк әрбір есепті күні халықаралық қаржы есептілігі стандарттарының және есеп саясатының талаптарына сәйкес сату үшін басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен есептелінетін және амортизацияланған құнмен бағаланатын бағалы қағаздардың құнсыздануына тест өткізеді және мынадай бухгалтерлік жазбаларды жүзеге асырады:

1) бағалы қағаздардың құнсыздануынан болған шығынды тану кезінде:

Шығыс	7701	Бағалы қағаздар
	7711	Сыйақы;

2) бағалы қағаздардың құнсыздануынан бұрын танылған шығынды қалпына келтіру кезінде:

Кіріс	7701	Бағалы қағаздар
	7711	Сыйақы.

242. Кастодиан шарты негізінде қабылданған немесе кастодиан шарты негізінде қабылданған ақша есебінен сатып алынған бағалы қағаздарды өтеу немесе сату күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) бағалы қағаздар құнына:

Шығыс	7701	Бағалы қағаздар;

2) бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақы сомасына:

Шығыс	7711	Сыйақы (бағалы қағаздар бойынша жеке қосалқы шот);

3) бұрын сатып алынған сыйақы сомасына:

Шығыс	7712	Бағалы қағаздар бойынша алдыңғы ұстаушыға есептелген сыйақы.

3-параграф. Кастодиан шартының негізінде қабылданған және салымдарға орналастырылған ақшаны немесе кастодиан шартының негізінде қабылданған салымдарды есепке алу

243. Кастодиан шарты негізінде қабылданған ақшаны банктердегі және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардағы салымдарға орналастыру кезінде мәміле бойынша шығындылықты ескере отырып, салым сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7702	Басқа банктердегі салымдар.

244. Орналастырылған салым бойынша сыйақы есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7711	Сыйақы(салымдар бойынша жеке қосалқы шот).

245. Кастодиан шарты негізінде қабылданған немесе кастодиан шарты негізінде қабылданған ақша есебінен орналастырылған салымның құны шетел валютасымен көрсетілген жағдайда мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы көтерілген кезде:

Кіріс	7702	Басқа банктердегі салымдар
	7711	Сыйақы (салымдар бойынша жеке қосалқы шот);

2) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы төмендеген кезде:

Шығыс	7702	Басқа банктердегі салымдар
	7711	Сыйақы (салымдар бойынша жеке қосалқы шот).

246. Кастодиан шарты негізінде қабылданған немесе кастодиан шарты негізінде қабылданған ақша есебінен орналастырылған салым бойынша сыйақы түскен кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Шығыс	7711	Сыйақы (салымдар бойынша жеке қосалқы шот).

247. Банк әр есепті күнге халықаралық қаржы есептілігі стандарттарының және есеп саясатының талаптарына сәйкес салымдардың құнсыздануына тест өткізеді және мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

1) салымдардың құнсыздануынан келген шығынды тану кезінде:

Шығыс	7702	Басқа банктердегі салымдар (провизияларды есепке алуға арналған қосалқы шот)

	7711	Сыйақы (провизияларды есепке алуға арналған жеке қосалқы шот) ;

2) салымдардың құнсыздануынан бұрында болған шығынды қалпына келтіру кезінде:

Кіріс	7702	Басқа банктердегі салымдар (провизияларды есепке алуға арналған қосалқы шот)
	7711	Сыйақы (провизияларды есепке алуға арналған жеке қосалқы шот) .

248. Банктердегі немесе банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардағы клиенттердің ақшасын қайтару кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) салым сомасына:

Шығыс	7702	Басқа банктердегі салымдар;

2) сыйақы сомасына:

Шығыс	7711	Сыйақы (салымдар бойынша жеке қосалқы шот).

4-параграф. Кастодиан шартының негізінде қабылданған және аффинирленген бағалы металдарға орналастырылған ақшаны немесе кастодиан шартының негізінде қабылданған аффинирленген бағалы металдарды есепке алу

249. Кастодиан шарты негізінде қабылданған ақшаны аффинирленген бағалы металдарға орналастыру кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7703	Аффинирленген бағалы металдар.

250. Аффинирленген бағалы металдардың әділ құны бойынша қайта бағалау жүргізу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) аффинирленген бағалы металдардың әділ құны олардың есептік құнынан асып кеткен кезде:

Кіріс	7703	Аффинирленген бағалы металдар;

2) аффинирленген бағалы металдардың есептік құны олардың әділ құнынан асып кеткен кезде:

Шығыс	7703	Аффинирленген бағалы металдар.

251. Аффинирленген бағалы металдарды металл шотқа орналастыру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Шығыс	7703	Аффинирленген бағалы металдар;

және бір мезгілде:

Кіріс	7702	Басқа банктердегі салымдар.

252. Металл шоты шартының талаптарына сәйкес металл шоты бойынша сыйақы алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйақы есептеу кезінде:

Кіріс	7711	Сыйақы (салымдар бойынша жеке қосалқы шот);

2) сыйақы алу кезінде:

Шығыс	7711	Сыйақы (салымдар бойынша жеке қосалқы шот).

253. Металл шотын жабу және кастодиан шарты негізінде қабылданған немесе кастодиан шарты негізінде қабылданған ақшаның есебінен сатып алынған аффинирленген бағалы металдарды қайтару кезінде аффинирленген бағалы металдар сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Кіріс	7703	Аффинирленген бағалы металдар;

және бір мезгілде:

Шығыс	7702	Басқа банктердегі салымдар.

254. Кастодиан шарты негізінде қабылданған немесе кастодиан шарты негізінде қабылданған ақшаның есебінен сатып алынған аффинирленген бағалы металдарды сату кезінде аффинирленген бағалы металдар сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Шығыс	7703	Аффинирленген бағалы металдар.

5-параграф. Кастодиан шартының негізінде қабылданған және кастодиан шартының негізінде қабылданған ақша есебінен сатып алынған бағалы қағаздармен жүргізілетін РЕПО және кері РЕПО операцияларын есепке алу

255. Кастодиан шарты негізінде қабылданған және кастодиан шарты негізінде қабылданған ақша есебінен сатып алынған бағалы қағаздармен кері РЕПО операцияларын ашу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7704	"Кері РЕПО" операциялары.

256. Кері РЕПО операциялары бойынша сыйақы есептеу кезінде сыйақы сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7711	Сыйақы (кері РЕПО операциялары бойынша жеке қосалқы шот).

257. Кастодиан шарты негізінде қабылданған және кастодиан шарты негізінде қабылданған ақша есебінен сатып алынған бағалы қағаздармен кері РЕПО операцияларын жабу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Шығыс	7704	Кері РЕПО" операциялары;
сыйақы сомасына:		
Шығыс	7711	Сыйақы (кері РЕПО операциялары бойынша жеке қосалқы шот).

258. Кастодиан шарты негізінде қабылданған және кастодиан шарты негізінде қабылданған ақша есебінен сатып алынған бағалы қағаздармен РЕПО операцияларын ашу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7705	"РЕПО" операциялары".

259. РЕПО операциялары бойынша сыйақыны есептеу кезінде сыйақы сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7711	Сыйақы (кері РЕПО операциялары бойынша жеке қосалқы шот).

260. Кастодиан шарты негізінде қабылданған және кастодиан шарты негізінде қабылданған ақша есебінен сатып алынған бағалы қағаздармен РЕПО операцияларын жабу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Шығыс	7705	"РЕПО" операциялары";

төленген сыйақы сомасына:

Шығыс	7711	Сыйақы (кері РЕПО операциялары бойынша жеке қосалқы шот).

6-параграф. Кастодиан шартының негізінде қабылданған және туынды қаржы құралдарына орналастырылған ақшаны және кастодиан шартының негізінде қабылданған туынды қаржы құралдарын есепке алу

261. Кастодиан шарты негізінде қабылданған активтерді туынды қаржы құралдарына орналастыру кезінде төленген ақша сомасына (опцион бойынша сыйақыларға) мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7706	Туынды қаржы құралдары.

262. Туынды қаржы құралының әділ құны бойынша қайта бағалау жүргізу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) туынды қаржы құралының әділ құны көтерілген кезде:

Кіріс	7706	Туынды қаржы құралдары;

2) туынды қаржы құралының әділ құны төмендеген кезде:

Шығыс	7706	Туынды қаржы құралдары.

263. Егер туынды қаржы құралымен жасалған мәміле талаптарымен сыйақы есептеу және төлеу көзделген жағдайда мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйақы түрінде кірісті:

Кіріс	7711	Сыйақы;

сыйақы түрінде шығысты есептеу кезінде:

Шығыс	7711	Сыйақы;

2) сыйақы түрінде кірісті:

Шығыс	7711	Сыйақы;

сыйақы түрінде шығысты алған кезде:

Кіріс	7711	Сыйақы.

264. Кастодиан шарты негізінде қабылданған немесе кастодиан шарты негізінде қабылданған ақша есебінен сатып алынған, шетел валютасымен көрсетілген туынды қаржы құралы бойынша талаптарды және/немесе міндеттемелерді қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы көтерілген кезде:

Кіріс	7706	Туынды қаржы құралдары;

2) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы төмендетілген кезде:

Шығыс	7706	Туынды қаржы құралдары.

265. Туынды қаржы құралдарын валюталау (жабу) күні мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Шығыс	7706	Туынды қаржы құралдары.

7-параграф. Кастодиан шартының негізінде қабылданған және заңды тұлғалардың жарғылық капиталына орналастырылған ақшаны есепке алу

266. Кастодиан шарты негізінде қабылданған ақшаны заңды тұлғалардың жарғылық капиталына орналастыру кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7707	Капиталға инвестициялар.

267. Заңды тұлғаның жарғылық капиталына қатысу үлесін сату кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Шығыс	7707	Капиталға инвестициялар.

8-параграф. Кастодиан шартының негізінде қабылданған және негізгі құрал-жабдықтарға орналастырылған ақшаны есепке алу

268. Кастодиан шарты негізінде қабылданған ақшаны негізгі құрал-жабдықтарға орналастырған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7708	Үйлерге, машиналарға, жабдыққа, көлік және басқа негізгі құрал-жабдықтарға инвестициялар.

269. Кастодиан шарты негізінде қабылданған ақша есебінен сатып алынған негізгі құрал-жабдықтардың әділ құны бойынша қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) оң айырма сомасына:

Кіріс	7708	Үйлерге, машиналарға, жабдыққа, көлік және басқа негізгі құрал-жабдықтарға инвестициялар;

2) теріс айырма сомасына:

Шығыс	7708	Үйлерге, машиналарға, жабдыққа, көлік және басқа негізгі құрал-жабдықтарға инвестициялар.

270. Кастодиан шарты негізінде қабылданған ақша есебінен сатып алынған негізгі құрал-жабдықтарды сату кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

		Үйлерге, машиналарға, жабдыққа, көлік және басқа негізгі

Шығыс	7708	құрал-жабдықтарға инвестициялар .

9-параграф. Кастодиан шартына сәйкес алынған активтерді есепке алу

271. Клиент кастодиан шартына сәйкес активтерді алған және (немесе) оның қолданылуын тоқтатқан кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Шығыс	7701	Бағалы қағаздар
	7702	Басқа банктердегі салымдар
	7703	Аффинирленген бағалы металдар
	7704	"Кері РЕПО" операциялары
	7705	"РЕПО" операциялары
	7706	Туынды қаржы құралдары
	7707	Капиталға инвестициялар
	7708	Үйлерге, машиналарға, жабдыққа, көлік және басқа негізгі құрал-жабдықтарға инвестициялар .

16-тарау. Кастодиан шартының негізінде қабылданған зейнетақы активтерін есепке алу

1-параграф. Зейнетақы жарналарын, сондай-ақ зейнетақы жинақтарының төлемдері мен аударымдарын бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорына және басқа да ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына есепке алу

272. Салымшылардың зейнетақы жарналары ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының банктік инвестициялық шотына келіп түскен кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары
Кт	2202	Кастодиандық шарттардың талаптарына сәйкес клиенттердің ақшасын есепке алуға арналған ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдық (банктік инвестициялық шот).

273. Зейнетақы жинақтарын бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорына, ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына және зейнетақы төлемдерін алушыларға қызмет көрсететін банктерге ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы төлемдерінің банктік шотынан аударуды жүзеге асыру кезінде кастодиандық шартқа сәйкес мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының банктік инвестициялық шотынан соманы ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы төлемдерінің банк шотына аудару бойынша:

Дт	2202	Кастодиандық шарттардың талаптарына сәйкес клиенттердің ақшасын есепке алуға арналған ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдық (банктік инвестициялық шот)
Кт	2202	Кастодиандық шарттар талаптарында клиенттердің ақшасын есепке алуға арналған ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдық (зейнетақы төлемдерінің банк шоты);

2) зейнетақы төлемдерін алушыға қызмет көрсететін банктің шотына соманы аудару бойынша:

Дт	2202	Кастодиандық шарттардың талаптарына сәйкес клиенттердің ақшасын есепке алуға арналған ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдық (зейнетақы төлемдерінің банк шоты);
Кт	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары.

274. Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының банктік инвестициялық шотына келіп түскен және қате есепке алынды деп танылған соманы қайтару кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2202	Кастодиандық шарттардың талаптарына сәйкес клиенттердің ақшасын есепке алуға арналған ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдық (зейнетақы төлемдерінің банк шоты);
Кт	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2011	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің корреспонденттік шоттары
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары.

275. Кастодиан шарты негізінде қабылданған ақшаны орналастыру, инвестициялық кіріс (шығыс) алу және зейнетақы активтерімен өзге де операцияларды жасау кезінде осы Нұсқаулықта көзделген бухгалтерлік жазбалардан басқа 1051 "Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот", 1052 "Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар", 2011 "Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің корреспонденттік шоттары", 2013 "Басқа банктердің корреспонденттік шоттары" баланстық шоттарының дебеті және (немесе) кредиті және тиісінше 2202 " Кастодиандық шарттардың талаптарына сәйкес клиенттердің ақшасын есепке алуға арналған ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдық" баланстық шотының кредиті және (немесе) дебеті бойынша бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.

2-параграф. Кастодиан шартының негізінде қабылданған және бағалы қағаздарға орналастырылған зейнетақы активтерін есепке алу

276. Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы активтерін және кастодиандық шарт негізінде қабылданған инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымның сенімгерлік басқаруындағы бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы активтерін бағалы қағаздарға орналастырған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

бағалы қағаздарды сатып алу сомасына:

Кіріс	7401	Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары
	7403	Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары
	7404	Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздар
	7405	Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары
	7407	Басқа да зейнетақы активтері;

сатып алынған сыйақы (купон) сомасына:

	7408	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7409	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)

Кіріс	7410	Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген, зейнетақы активтері орналастырылған мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7411	Зейнетақы активтері орналастырылған халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/ сыйлықақы).

277. Зейнетақы активтерін уақтылы орналастырмағаны үшін есептелген өсімпұл сомасын ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының банктік инвестициялық шотына есепке алған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2012	Шетелдік орталық банктердің корреспонденттік шоттары
	2013	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары
	2202	Кастодиандық шарттардың талаптарына сәйкес клиенттердің ақшасын есепке алуға арналған ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдық (банктік инвестициялық шот).

278. Кастодиан шартының негізінде қабылданған зейнетақы активтерінің есебінен сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы және/немесе дивидендтер есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7408	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7409	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
		Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне

	7410	енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7411	Зейнетақы активтері орналастырылған халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/ сыйлықақы)
	7413	Зейнетақы активтері орналастырылған басқа да қаржы активтері бойынша есептелген сыйақы.

279. Кастодиан шарты негізінде қабылданған зейнетақы активтері есебінен сатып алынған, әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) бағалы қағаздардың әділ құны олардың есептік құнынан асып кеткен кезде:

Кіріс	7401	Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары
	7403	Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары
	7404	Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздар
	7405	Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары
	7407	Басқа да зейнетақы активтері;

2) бағалы қағаздардың есептік құны олардың әділ құнынан асып кеткен кезде:

Шығыс	7401	Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары
	7403	Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары
	7404	Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздар
	7405	Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары
	7407	Басқа да зейнетақы активтері.

280. Егер кастодиан шарты негізінде қабылданған зейнетақы активтерінің есебінен сатып алынған бағалы қағаздардың құны шетел валютасында көрсетілген жағдайда мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы көтерілген кезде:

Кіріс	7401	Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары
	7403	Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары
	7404	Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздар
	7405	Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары
	7407	Басқа да зейнетақы активтері
	7408	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7409	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7410	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7411	Зейнетақы активтері орналастырылған халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/ сыйлықақы)
	7413	Зейнетақы активтері орналастырылған басқа да қаржы активтері бойынша есептелген сыйақы;

2) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы төмендеген кезде:

Шығыс	7401	Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары
	7403	Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары

	7404	Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздар
	7405	Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары
	7407	Басқа да зейнетақы активтері
	7408	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7409	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7410	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7411	Зейнетақы активтері орналастырылған халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/ сыйлықақы)
	7413	Зейнетақы активтері орналастырылған басқа да қаржы активтері бойынша есептелген сыйақы.

281. Эмитент кастодиан шарты негізінде қабылданған зейнетақы активтерінің есебінен сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы және/немесе дивидендтер төлеген күні сыйақы және дивидендтер сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Шығыс	7408	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7409	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді

		мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7410	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7411	Зейнетақы активтері орналастырылған халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/ сыйлықақы)
	7413	Зейнетақы активтері орналастырылған басқа да қаржы активтері бойынша есептелген сыйақы;

сатып алынған сыйақы (купон) сомасына:

Шығыс	7408	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7409	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7410	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7411	Зейнетақы активтері орналастырылған халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/ сыйлықақы).

282. Әрбір есепті күнге банк амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздардың құнсыздануына тест жүргізеді және мынадай бухгалтерлік жазбаларды жүзеге асырады:

1) бағалы қағаздардың құнсыздануынан болған шығынды тану кезінде:

Шығыс	7401	Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары
	7403	Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары
	7404	Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздар
	7405	Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары"
	7408	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7409	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7410	Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген, зейнетақы активтері орналастырылған мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7411	Зейнетақы активтері орналастырылған халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/ сыйлықақы)
	7413	Зейнетақы активтері орналастырылған басқа да қаржылық активтер бойынша есептелген сыйақы;

2) бағалы қағаздардың құнсыздануынан бұрын танылған шығынды қалпына келтіру кезінде:

	7401	Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары
	7403	Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары

Кіріс	7404	Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздар
	7405	Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары
	7408	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7409	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7410	Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген, зейнетақы активтері орналастырылған мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7411	Зейнетақы активтері орналастырылған халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/ сыйлықақы)
	7413	Зейнетақы активтері орналастырылған басқа да қаржылық активтер бойынша есептелген сыйақы.

283. Кастодиан шартының негізінде қабылданған зейнетақы активтерінің есебінен сатып алынған бағалы қағаздарды өтеу немесе сату күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Шығыс	7401	Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары
	7403	Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары
	7404	Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздар
	7405	Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары
	7407	"Басқа да зейнетақы активтері";

бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақы сомасына:

Шығыс	7408	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7409	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7410	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7411	Зейнетақы активтері орналастырылған халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/ сыйлықақы)
	7413	Зейнетақы активтері орналастырылған басқа да қаржы активтері бойынша есептелген сыйақы;

сатып алынған сыйақы сомасына:

Шығыс	7408	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7409	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)
	7410	Зейнетақы активтері орналастырылған Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/сыйлықақы)

	7411	Зейнетақы активтері орналастырылған халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары бойынша есептелген сыйақы (купон, дисконт/ сыйлықақы).

3-параграф. Банктердегі және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі салымдарға орналастырылған зейнетақы активтерімен жасалған операцияларды есепке алу

284. Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы активтерін және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымның сенімгерлік басқаруындағы бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы активтерін банктердегі және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі салымдарға мәміле бойынша шығындылықты ескере отырып, салым сомасына орналастырған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7406	Басқа банктердегі салымдар.

285. Банктерде және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде орналастырылған салымдар бойынша сыйақыны есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7412	Зейнетақы активтері орналастырылған басқа банктердегі салымдар бойынша есептелген сыйақы.

286. Егер банктердегі және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі салымдар шетел валютасында орналастырылған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы көтерілген кезде:

Кіріс	7406	Басқа банктердегі салымдар
	7412	Зейнетақы активтері орналастырылған басқа банктердегі салымдар бойынша есептелген сыйақы;

2) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы төмендеген кезде:

Шығыс	7406	Басқа банктердегі салымдар
	7412	Зейнетақы активтері орналастырылған басқа банктердегі салымдар бойынша есептелген сыйақы;

287. Банктердегі және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі орналастырылған салымдар бойынша сыйақы түскен кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Шығыс	7412	Зейнетақы активтері орналастырылған басқа

		банктердегі салымдар бойынша есептелген сыйақы.

288. Әрбір есепті күнге банк салымдарының құнсыздануына тест жүргізеді және мынадай бухгалтерлік жазбаларды жүзеге асырады:

1) салымдардың құнсыздануынан шығынды тану кезінде:

Шығыс	7406	Басқа банктердегі салымдар
	7412	Зейнетақы активтері орналастырылған басқа банктердегі салымдар бойынша есептелген сыйақы;

2) салымдардың құнсыздануынан бұрын танылған шығынды қалпына келтіру кезінде:

Кіріс	7406	Басқа банктердегі салымдар
	7412	Зейнетақы активтері орналастырылған басқа банктердегі салымдар бойынша есептелген сыйақы.

289. Банктердегі және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі салымдарға орналастырылған зейнетақы активтерін қайтару кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) салым сомасына:

Шығыс	7406	Басқа банктердегі салымдар;

2) сыйақы сомасына:

Шығыс	7412	Зейнетақы активтері орналастырылған басқа банктердегі салымдар бойынша есептелген сыйақы.

4-параграф. Кастодиандық қызметтен кіріс пен шығысты есепке алу

290. Ерікті жинақтаушы зейнетақы қоры мен кастодиан-банк арасында жасалған кастодиан шартына сәйкес, кастодиан-банктің есеп саясатында белгіленген мерзімде ерікті жинақтаушы зейнетақы қорына кастодиандық қызмет көрсету үшін сыйақы (кіріс) сомасын есептеу, сондай-ақ ақша аударымдары бойынша комиссиялық шығыс және басқа шығыс сомасын есептеу жүргізіледі және мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1819	Бағалы қағаздар нарығындағы кәсіби қызмет бойынша есептелген комиссиялық кіріс
Кт	4609	Бағалы қағаздар нарығындағы кәсіби қызмет боынша комиссиялық кіріс.

291. Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры, инвестициялық портфельді басқарушы және кастодиан-банк арасында жасалған кастодиан шартына сәйкес кастодиан-банктің

есеп саясатында айқындалған мерзімдерде инвестициялық портфельді басқарушыға кастодиандық қызмет көрсеткені үшін сыйақы (кіріс) сомасын есептеу, сондай-ақ ақша аударымдары мен басқа да шығыс бойынша комиссиялық шығыс сомасын есептеу жүргізіледі және мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1819	Бағалы қағаздар нарығындағы кәсіби қызмет бойынша есептелген комиссиялық кіріс
Кт	4609	Бағалы қағаздар нарығындағы кәсіби қызметтен комиссиялық кіріс.

292. Инвестициялық портфельді басқарушының, ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының кастодиан шартына сәйкес өтеуге жататын бағалы қағаздар нарығына кәсіби қатысушылардың көрсетілетін қызметтеріне және басқа да шеккен шығысына ақы төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1860	Банк қызметі бойынша басқа да дебиторлар
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

293. Инвестициялық портфельді басқарушы, ерікті жинақтаушы зейнетақы қоры кастодиан-банк жүргізген, кастодиан шартына сәйкес өтелуге тиіс шығысты өтеу және төлеу, сондай-ақ кастодиан-банктің комиссиялық сыйақысының есептелген сомасын төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2202	Кастодиандық шарттардың талаптарына сәйкес клиенттердің ақшасын есепке алуға арналған ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдық
Кт	1819	Бағалы қағаздар нарығындағы кәсіби қызмет бойынша есептелген комиссиялық кіріс
	1860	Банк қызметі бойынша басқа да дебиторлар.

294. Инвестициялық портфельді басқарушы, ерікті жинақтаушы зейнетақы қоры есептелген сыйақы бойынша төлемдерді кешіктірген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

ерікті жинақтаушы зейнетақы қорына кастодиан шарты негізінде көрсетілген қызметтер үшін есептелген, бірақ өтелмеген сыйақы сомасына:

Дт	1839	Бағалы қағаздар нарығындағы кәсіби қызмет бойынша мерзімі өткен комиссиялық кіріс

Кт	1819	Бағалы қағаздар нарығындағы кәсіби қызмет бойынша есептелген комиссиялық кіріс
	1860	Банк қызметі бойынша басқа да дебиторлар;

тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) сомасына:

Дт	1860	Банк қызметі бойынша басқа да дебиторлар
Кт	4900	Тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл).

295. Инвестициялық портфельді басқарушыға, ерікті жинақтаушы зейнетақы қорына кастодиан шарты негізінде көрсетілген қызметтер үшін есептелген мерзімі өткен сыйақыны, сондай-ақ тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) есептелген сомасын өтеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) есептелген мерзімі өткен сыйақы сомасына:

Дт	2202	Кастодиандық шарттардың талаптарына сәйкес клиенттердің ақшасын есепке алуға арналған ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдық
Кт	1839	Бағалы қағаздар нарығындағы кәсіби қызмет бойынша мерзімі өткен комиссиялық кіріс;

2) тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) сомасына:

Дт	2202	Кастодиандық шарттардың талаптарына сәйкес клиенттердің ақшасын есепке алуға арналған ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдық
Кт	1860	Банк қызметі бойынша басқа да дебиторлар.

17-тарау. Кастодиан шартының негізінде қабылданған өзге де активтердің бухгалтерлік есебі

296. Егер кастодиан шартында банктің кастодиан шарты негізінде берілген активтерді бухгалтерлік есебін жүргізу бойынша қызметтерді көрсетуі көзделмеген жағдайда, осы активтерді есепке алу номиналды құны немесе № 7363 "Кастодиандық қызмет көрсетілетін клиенттердің активтері" шотындағы шартты бірлік бойынша жүзеге асырылады.

297. Егер кастодиан шартының талаптарымен кастодиан шарты негізінде қабылданған активтерді бухгалтерлік есебін жүргізу көзделген жағдайда, бухгалтерлік есебі осы Нұсқаулықтың 11-тарауында көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.

18-тарау. Ислам банкінің инвестициялық депозиттер бойынша операцияларының бухгалтерлік есебі

1-параграф. Инвестициялық депозит бойынша операцияларды есепке алу

298. Банк жеке немесе заңды тұлғалардан инвестициялық депозит туралы шарт бойынша инвестициялық депозит қабылдаған кезде, инвестициялық депозит шарты бойынша қабылданған ақша сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) баланстық шоттарда:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары;

клиенттердің ақшасын біріктірген жағдайда:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
Кт	2245	Инвестициялық депозиттер;

2) баланстан тыс шоттарда:

Дт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты
Кт	7831	Инвестициялық депозит бойынша міндеттеме.

299. Банк инвестициялық депозит туралы шарт бойынша қабылданған ақшаны пайдаланған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары

	2205	Жеке тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2245	Инвестициялық депозиттер
Кт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

300. Банкке инвестициялық депозитті инвестициялау нәтижесінде сатып алынған активтерден ақша түскен кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2245	Инвестициялық депозиттер

2-параграф. Инвестициялық депозит туралы шарт бойынша қабылдаған, аффинирленген бағалы металдарға орналастырылған ақшаны есепке алу

301. Инвестициялық депозит туралы шарт бойынша қабылдаған ақшаны металл шотты аша отырып аффинирленген бағалы металдарға орналастырылған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7802	Аффинирленген бағалы металдар
Кт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты.

302. Банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен аффинирленген бағалы металдардың әділ құны бойынша қайта бағалау жүргізілген кезде, мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) аффинирленген бағалы металдардың әділ құны олардың есепке алу құнынан асқан кезде:

Дт	7802	Аффинирленген бағалы металдар
Кт	7868	Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан кіріс;

2) аффинирленген бағалы металдардың есепке алу құны олардың әділ құнынан асқан кезде:

Дт	7887	Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан шығыс
Кт	7802	Аффинирленген бағалы металдар.

303. Металл шот шартына сәйкес металл шот бойынша сыйақы есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7807	Сыйақы
Кт	7862	Сыйақы түріндегі кіріс.

304. Металл шот бойынша есептелген сыйақы алған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты
Кт	7807	Сыйақы.

305. Аффинирленген бағалы металдарды сатқан кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) аффинирленген бағалы металдардың құнына:

Дт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты
Кт	7802	Аффинирленген бағалы металдар;

2) аффинирленген бағалы металдардың сату бағасы мен олардың есепке алу құны арасында оң айырма туындаған кезде:

Дт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты
Кт	7863	Активтерді сатып алу-сатудан кіріс;

3) аффинирленген бағалы металдарды сату бағасы мен олардың есепке алу құны арасында теріс айырма туындаған кезде:

Дт	7883	Активтерді сатып алу-сатудан шығыс
Кт	7802	Аффинирленген бағалы металдар.

3-параграф. Инвестициялық депозит туралы шарт бойынша қабылдаған, ислам бағалы қағаздарына орналастырылған ақшаны есепке алу

306. Инвестициялық депозит туралы шарт бойынша қабылдаған ислам бағалы қағаздарына ақшаны орналастырған кезде сатып алу құнына мәміле бойынша шығындылықты ескере отырып, мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатып алынған ислам бағалы қағаздарының таза құнына (номиналды құнынан асатын сомаға):

Дт	7804	Ислам бағалы қағаздары (бағалы қағаздың номиналды құнын есепке алуға жеке қосалқы шот)

Кт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты;

2) ислам бағалы қағаздарын сатып алуға байланысты шығындылықты қамтитын сыйлықақы сомасына:

Дт	7804	Ислам бағалы қағаздары (бағалы қағаз бойынша сыйлықақыны есепке алуға жеке қосалқы шот)
Кт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты;

3) дисконт сомасына:

Дт	7804	Ислам бағалы қағаздары
Кт	7804	Ислам бағалы қағаздары (бағалы қағаз бойынша дисконтты есепке алуға жеке қосалқы шот).

307. Сатып алынған ислам бағалы қағаздары бойынша сыйлықақы немесе дисконт амортизациясы кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйлықақы амортизациясы сомасына:

Дт	7884	Сыйлықақы амортизациясы бойынша шығыс
Кт	7804	Ислам бағалы қағаздары (бағалы қағаз бойынша сыйлықақыны есепке алуға жеке қосалқы шот);

2) дисконт амортизациясы сомасына:

Дт	7804	Ислам бағалы қағаздары (бағалы қағаз бойынша дисконтты есепке алуға жеке қосалқы шот)
Кт	7865	Дисконт амортизациясы бойынша кіріс.

308. Ислам бағалы қағаздары бойынша тиесілі кірісті есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7807	Сыйақы
Кт	7862	Сыйақы түріндегі кіріс.

Ислам бағалы қағаздары бойынша кірісті алу кезінде, мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты
Кт	7807	Сыйақы.

309. Банктің есеп саясатында белгіленген кезеңдікпен әділ құны бойынша сатып алынған ислам бағалы қағаздарына қайта бағалауды жүзеге асыру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) егер ислам бағалы қағаздарының әділ құны олардың есептік құнынан жоғары болса:

Дт	7804	Ислам бағалы қағаздары

Кт	7868	Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан кіріс;

2) егер ислам бағалы қағаздарының есептік құны олардың әділ құнынан жоғары болса:

Дт	7887	Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан шығыс
Кт	7804	Ислам бағалы қағаздары.

310. Банктің есеп саясатында белгіленген, бірақ есепті күннен сиретпей кезеңдікпен банк ислам бағалы қағаздарының құнсыздануына тест жүргізеді. Ислам бағалы қағаздары бойынша құнсыздануданшығынды өтеуге резервтерді (провизияларды) құрған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7889	Активтердің құнсыздануынан шығын
Кт	7813	Шығынды өтеуге резервтер (провизиялар).

311. Банктің уәкілетті органы құнсызданған ислам бағалы қағаздарын құнсыздануданшығынды өтеуге қалыптастырылған резервтер (провизиялар) есебінен есептен шығару туралы шешім қабылдаған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7813	Шығынды өтеуге резервтер (провизиялар)
Кт	7804	Ислам бағалы қағаздары
	7807	Сыйақы.

312. Ислам бағалы қағаздарының кредиттік сапасын өтеген немесе жақсартқан жағдайда шығынды өтеуге бұрын қалыптастырылған резервтер (провизиялар) мынадай бухгалтерлік жазбамен азайтылады:

Дт	7813	Шығынды өтеуге резервтер (провизиялар)
Кт	7866	Резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден кіріс.

313. Нұсқаулықтың 307, 308 және 309-тармақтарына сәйкес әділ құны бойынша ислам бағалы қағаздарының жарияланған сыйақысы, сыйлықақының (дисконттың) амортизациясы есептелгеннен және қайта бағаланғаннан кейін ислам бағалы қағаздарын сату кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) амортизацияланбаған сыйлықақы сомасына:

Дт	7804	Ислам бағалы қағаздары (бағалы қағаздың номиналды құнын есепке алуға жеке қосалқы шот)
Кт	7804	Ислам бағалы қағаздары (бағалы қағаз бойынша сыйлықақыны есепке алуға жеке қосалқы шот);

2) амортизацияланбаған дисконт сомасына:

Дт	7804	Ислам бағалы қағаздары (бағалы қағаз бойынша дисконтты есепке алуға жеке қосалқы шот)
Кт	7804	Ислам бағалы қағаздары (бағалы қағаздың номиналды құнын есепке алуға жеке қосалқы шот);

3) ислам бағалы қағаздарының құнына:

Дт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты
Кт	7804	Ислам бағалы қағаздары;

4) ислам бағалы қағаздарының сату бағасы және олардың есептік құны арасында оң айырма туындаған кезде:

Дт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты
Кт	7863	Активтерді сатып алу-сатудан кіріс;

5) ислам бағалы қағаздарының сату бағасы және олардың есептік құны арасында теріс айырма туындаған кезде:

Дт	7883	Активтерді сатып алу-сатудан шығыс
Кт	7804	Ислам бағалы қағаздары.

4-параграф. Инвестициялық депозит туралы шарт бойынша қабылданған және коммерциялық кредит бере отырып, сауда делдалы ретінде сауда қызметін қаржыландыру бойынша операцияға орналастырылған ақшаны еепке алу

314. Мәні дайын тауар болып табылатын коммерциялық кредит бере отырып, сауда делдалы ретінде сауда қызметін инвестициялық депозит туралы шарт бойынша қабылданған ақша есебінен қаржыландыру кезінде, мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7808	Қорлар
	7809	Үйлер, машиналар, жабдық, көлік және басқа құралдар
	7810	Салынып (орнатылып) жатқан негізгі құралдар
Кт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты.

Тауарды дайындауды аяқтау кезінде тауар дайындаушы ұсынған барлық есептер негізінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7809	Үйлер, машиналар, жабдық, көлік және басқа құралдар
Кт	7810	Салынып (орнатылып) жатқан негізгі құралдар.

315. Клиентке тауарды үстеме бағасын ескере отырып, сату бағасы бойынша беру және олармен коммерциялық кредит туралы шарт жасау кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7806	Сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша талаптар
Кт	7808	Қорлар
	7809	Үйлер, машиналар, жабдық, көлік және басқа құралдар
	7832	Болашақ кезеңдер кірісі (үстеме баға сомасына).

316. Банктің есеп саясатында белгіленген кезеңдікпен кірісті үстеме баға сомасына жатқызу кезінде, мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7832	Болашақ кезеңдер кірісі
Кт	7870	Сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша кіріс.

317. Коммерциялық кредит туралы шарт бойынша төлемдерді алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты
Кт	7806	Сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша талаптар.

318. Банктің есеп саясатында белгіленген, бірақ есепті күннен сиретпей кезеңдікпен банк сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша клиенттерге талаптардың құнсыздануына тест жүргізеді. Құнсыздануынан шығынды өтеуге резервтерді (провизияларды) құрған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7889	Активтердің құнсыздануынан шығын
Кт	7813	Шығынды өтеуге резервтер (провизиялар).

319. Банктің уәкілетті органы банктің ішкі құжаттарында белгіленген тәртіппен сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша клиенттерге төленбеген талаптарды есептен шығару туралы шешім қабылдаған жағдайда, мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7813	Шығынды өтеуге резервтер (провизиялар)
Кт	7806	Сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша талаптар.

320. Сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша клиенттерге талаптардың кредиттік сапасын өтеген немесе жақсартқан жағдайда шығынды өтеуге бұрын қалыптастырылған резервтер (провизиялар) мынадай бухгалтерлік жазбамен азайтылады:

Дт	7813	Шығынды өтеуге резервтер (провизиялар)

Кт	7866	Резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден кіріс.

5-параграф. Инвестициялық депозит туралы шарт бойынша қабылданған және заңды тұлғалардың капиталдарына қатысу арқылы және (немесе) әріптестік талаптарымен өндірістік және сауда қызметін қаржыландыру операцияларына орналастырылған ақшаны бухгалтерлік есебі

321. Инвестициялық депозит туралы шарт бойынша қабылданған ақша есебінен заңды тұлғалардың жарғылық капиталдарына қатысу арқылы және (немесе) әріптестік талаптарымен өндірістік және сауда қызметін қаржыландыруды жүзеге асыру кезінде, мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7805	Қатысу үлесі
Кт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты.

322. Заңды тұлғалардың жарғылық капиталына қатысудан кірісті банктің есеп саясатында белгіленген кезеңдікпен есептеу кезінде, мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7806	Сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша талаптар
Кт	7864	Заңды тұлғаның жарғылық капиталына қатысудан кіріс.

323. Қатысудан кіріс алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты
Кт	7806	Сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша талаптар.

324. Банктің есеп саясатында белгіленген, бірақ есепті күннен сиретпей кезеңдікпен банк заңды тұлғалардың жарғылық капиталдарына және (немесе) әріптестік талаптармен қатысу үлесінің құнсыздануына тест жүргізеді. Құнсыздануданшығынды өтеуге резервтерді (провизияларды) құрған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7889	Активтердің құнсыздануынан шығын
Кт	7813	Шығынды өтеуге резервтер (провизиялар).

325. Банктің уәкілетті органы құнсыздануданшығынды өтеуге қалыптастырылған резервтер (провизиялар) есебінен заңды тұлғалардың жарғылық капиталында және (немесе) әріптестік талаптарымен қатысу үлестерін есептен шығару туралы шешім қабылдаған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7813	Шығынды өтеуге резервтер (провизиялар)
Кт	7805	Қатысу үлестері

	7806	Сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша талаптар.

326. Заңды тұлғалардың жарғылық капиталында және (немесе) әріптестік талаптарымен қатысу үлестерінің кредиттік сапасын өтеу немесе жақсарту жағдайында, бұдан бұрын құнсыздануда шығынды өтеуге қалыптастырылған резервтер (провизиялар) мынадай бухгалтерлік жазбамен азайтылады:

327. Заңды тұлғалардың жарғылық капиталындағы және (немесе) әріптестік талаптарымен қатысу үлестерін сатқан кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

1) қатысу үлесінің құнына:

Дт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты
Кт	7805	Қатысу үлестері;

2) қатысу үлесін сатып алу-сатудан кіріс пайда болған жағдайда:

Дт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты
Кт	7863	Активтерді сатып алу-сатудан кіріс;

3) қатысу үлесін сатып алу-сатудан шығыс пайда болған жағдайда:

Дт	7883	Активтерді сатып алу-сатудан шығыс
Кт	7805	Қатысу үлестері.

6-параграф. Инвестициялық депозит шарты бойынша қабылданған және инвестициялық қызметке лизинг (жалдау) талабымен орналастырылған ақшаның есебі

328. Лизингке (жалға) беру үшін инвестициялық депозит шарты бойынша қабылданған ақша есебінен мүлікті сатып алған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7809	Үйлер, машиналар, жабдық, көлік және басқа құралдар
Кт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты.

329. Банктің есептік саясатында белгіленген кезеңділікпен лизинг (жалдау) шартының талаптарына сәйкес жалдау төлемдерін есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7812	Жалдау бойынша есептелген кіріс
Кт	7869	Лизинг (жалдау) төлемдері түріндегі кіріс.

330. Лизинг (жалдау) шартының талаптарына сәйкес жалдау төлемдерін алған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты

Кт	7812	Жалдау бойынша есептелген кіріс.

331. Бухгалтерлік есеп мақсатында операциялық жалдау ретінде жасалған лизинг (жалдау) шартын жіктеу кезінде сатып алынған мүлік мынадай бухгалтерлік жазбамен, есеп саясатында көзделген кезеңділікпен амортизацияланады:

Дт	7888	Негізгі құрал-жабдықтар бойынша амортизациялық аударымдар
Кт	7809	Үйлер, машиналар, жабдық, көлік және басқа құралдар.

332. Бухгалтерлік есеп мақсатында жасалған лизинг (жалдау) шартын қаржылық жалдау ретінде жіктеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

1) лизинг алушыға мүлікті лизингке (жалға) берген кезде:

Дт	7811	Лизингке (жалға) берілген активтер бойынша талаптар
Кт	7809	Үйлер, машиналар, жабдық, көлік және басқа құралдар;

2) Нұсқаулықтың 330-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбаға қосымша лизинг (жалдау) шартының талаптарына сәйкес мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты
Кт	7811	Лизингке (жалға) берілген активтер бойынша талаптар.

333. Банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен, бірақ есептік күнінен сиретпей банк лизинг (жалдау) шарты бойынша талаптардың құнсыздануына тест жүргізеді. Талаптар құнсыздануынан шығынды өтеуге резервтерді (провизияларды) жасаған кезде лизинг (жалдау) шарты бойынша мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7889	Активтердің құнсыздануынан шығын
Кт	7813	Шығынды өтеуге резервтер (провизиялар).

334. Банктің уәкілетті органы лизинг (жалдау) шарты бойынша құнсызданған талаптарды құнсыздануан шығынды өтеуге қалыптастырылған резервтер (провизиялар) есебінен есептен шығару туралы шешім қабылдаған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7813	Шығынды өтеуге резервтер (провизиялар)
Кт	7812	Жалдау бойынша есептелген кіріс.

335. Лизинг (жалдау) шарты бойынша талаптардың кредиттік сапасын өтеген және жақсартқан жағдайда, құнсыздануан шығынды өтеуге бұдан бұрын қалыптастырылған резервтер (провизиялар) мынадай бухгалтерлік жазбамен азайтылады:

Дт	7813	Шығынды өтеуге резервтер (провизиялар)
Кт	7866	Резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден кіріс.

7-параграф. Инвестициялық депозит шарты бойынша қабылданған ақшаны пайдалану нәтижелерін есепке алу

336. Клиентке тиесілі кірісті банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен есептеген кезде инвестициялық депозит шартының талаптарына сәйкес инвестициялық депозит бойынша мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7881	Инвестициялық депозит бойынша сыйақы төлеумен байланысты шығыс
Кт	7833	Инвестициялық депозиттер бойынша есептелген шығыс;

клиентке инвестициялық депозит бойынша кірісті төлеу кезінде:

Дт	7833	Инвестициялық депозиттер бойынша есептелген шығыс
Кт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты;

егер клиенттердің ақшасы біріктірілген жағдайда:

Дт	2245	Инвестициялық депозиттер
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары;

клиенттерге ақша төлеген кезде:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

337. Банкке клиенттің ақшасын басқарғаны үшін тиесілі сыйақыны банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен есептеген кезде шарттың талаптарына сәйкес мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7881	Инвестициялық депозит бойынша сыйақы төлеумен байланысты шығыс
Кт	7834	Инвестициялық депозитті басқарғаны үшін сыйақы;

және бір мезгілде:

Дт	1729	Инвестициялық депозиттермен операциялар бойынша есептелген кіріс
Кт	4618	Инвестициялық депозиттермен операциялар бойынша қызмет үшін кіріс.

Банкке клиенттің ақшасын басқарғаны үшін тиесілі сыйақыны төлеген кезде шарттың талаптарына сәйкес мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	7834	Инвестициялық депозитті басқарғаны үшін сыйақы
Кт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты;

және бір мезгілде:

Дт	2245	Инвестициялық депозиттер
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
Кт	1729	Инвестициялық депозиттермен операциялар бойынша есептелген кіріс.

338. Клиентке инвестициялық депозитті қайтарған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) қайтарылатын инвестициялық депозиттің сомасына:

Дт	7831	Инвестициялық депозиттер бойынша міндеттемелер
Кт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты;

2) егер клиенттердің ақшасы біріктірілген жағдайда:

Дт	2245	Инвестициялық депозиттер
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары

	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары;

3) клиенттерге ақша төлеген кезде:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

4) банктің ақшасын клиенттің талабы бойынша инвестициялық депозитті мерзімінен бұрын қайтару үшін пайдаланған жағдайда:

Дт	1553	Инвестициялық депозиттер бойынша клиенттермен есеп айырысу
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары

және бір мезгілде 7831 "Инвестициялық депозиттер бойынша міндеттемелер" шоты бойынша клиент алдындағы берешекті азайту және банк алдындағы берешекті тану сомасына баланстан тыс шоттарда:

Дт	7831	Инвестициялық депозиттер бойынша міндеттемелер
Кт	7831	Инвестициялық депозиттер бойынша міндеттемелер;

банктің ақшасын өтеген кезде:

Дт	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот

	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1553	Инвестициялық депозиттер бойынша клиенттермен есеп айырысу.

339. Банк инвестициялық депозиттің шығындылығы кезінде сыйақыға берілген құқығын жоғалтқан жағдайда (инвестициялық депозит бойынша тартылған ақшаны пайдалану нәтижесінде кірістің болмауы) мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	5921	Банктік қызметтен басқа да шығыс
Кт	1729	Инвестициялық депозиттермен операциялар бойынша есептелген кіріс;

бір мезгілде:

Дт	7834	Инвестициялық депозиттерді басқарғаны үшін сыйақы
Кт	7871	Басқа да кіріс.

340. Егер инвестициялық депозиттің ақшасы салынған активтер құнының азаюына байланысты шығынды банктің кінәсінен туындаған жағдайда Нұсқаулықтың 339-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбаларға қосымша мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	5921	Банктік қызметтен басқа да шығыс
Кт	2245	Инвестициялық депозиттер
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары;

және бір мезгілде:

Дт	7801	Банктің клиенттердің ақшалай қаражатын есепке алу шоты
Кт	7871	Басқа да кіріс.

19-тарау. Ислам банкінің Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес міндеттемелерді тану өлшемшарттарына сәйкес келетін инвестициялық депозиттер операцияларының бухгалтерлік есебі

341. Банк инвестициялық депозит туралы шарт бойынша жеке немесе заңды тұлғадан инвестициялық депозит шарты бойынша қабылданған ақша сомасына

инвестициялық депозитті қабылдаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
Кт	2245	Инвестициялық депозиттер.

342. Ивестициялық депозит туралы шарт талаптарына сәйкес инвестициялық депозит бойынша клиентке тиесілі кірісті банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	5238	Инвестициялық депозит бойынша кіріс бөлігін төлеу бойынша шығыс
Кт	2729	Инвестициялық депозиттер бойынша кіріс бөлігін төлеу бойынша міндеттемелер

клиентке инвестициялық депозит бойынша кірісті төлеу кезінде:

Дт	2729	Инвестициялық депозиттер бойынша кіріс бөлігін төлеу бойынша міндеттемелер
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

343. Шарт талаптарына сәйкес клиенттің ақшасын басқарғаны үшін банкке тиесілі кіріс бөлігін банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

		Инвестициялық депозиттермен	
Дт	1729		

		операциялар бойынша есептелген кіріс
Кт	4618	Инвестициялық депозиттермен операциялар бойынша қызмет үшін кіріс

және бір мезгілде:

Дт	2245	Инвестициялық депозиттер
	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
Кт	1729	Инвестициялық депозиттермен операциялар бойынша есептелген кіріс.

344. Инвестициялық депозит клиентке қайтарылған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	2245	Инвестициялық депозиттер
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

20-тарау. Ислам банкінің банктік қарыз операцияларының бухгалтерлік есебі

345. Банк қарызын беру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1301	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары бойынша овердрафт қарыздары
	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1303	Басқа банктерге берілген овернайт қарыздары

	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыздар
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;

әділ құны бойынша қарыз тануға байланысты туындаған дисконт сомасына:

Дт	1301	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары бойынша овердрафт қарыздары
	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1303	Басқа банктерге берілген овернайт қарыздары
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыздар
Кт	1312	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша дисконт.

346. Банктік қарыз шарттары 7339 "Әртүрлі құндылықтар мен құжаттар" баланстан тыс шотында шартты құны 1 (бір) теңге бойынша мынадай түрде көрсетіледі:

Кіріс	7339	Әртүрлі құндылықтар мен құжаттар.

347. Егер қарыз алушының міндеттемелерін қамтамасыз ету ретінде кепіл қабылданса, кепіл шарты негізінде банк қарызын қамтамасыз етуге қабылданған мүліктің құны сомасына (теңгеде, сол сияқты шетел валютасында) мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс	7250	Қамтамасыз етуге (кепілге) қабылданған мүлік.

348. Егер қарыз алушының міндеттемелерін қамтамасыз ету ретінде кепілдік қабылданса, қабылданған кепілдік сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	6075	Қабылданған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар
Кт	6575	Қабылданған кепілдіктер бойынша талаптардың ықтимал азаюы.

349. Дисконтты амортизациялау кезінде банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1312	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша дисконт
Кт	4312	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша дисконтты амортизациялау бойынша кіріс
	4434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша дисконтты амортизациялау бойынша кіріс.

350. Банктік қарызды өтеу шотына ақша келіп түскен кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1301	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары бойынша овердрафт қарыздары
	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1303	Басқа банктерге берілген овернайт қарыздары
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыздар.

351. Банктік қарызды толық өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) кепіл затының құнын есептен шығарған кезде:

Шығыс	7250	Қамтамасыз етуге (кепілге) қабылданған мүлік;

2) құжаттарды есептен шығарған кезде:

Шығыс	7339	Әртүрлі құндылықтар мен құжаттар;

3) қабылданған кепілдік сомасын есептен шығарған кезде:

Дт	6575	Қабылданған кепілдіктер бойынша талаптардың ықтимал азаюы
Кт	6075	Қабылданған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар.

352. Егер мерзімі басталған кезде қарыз алушы банк қарызы бойынша борышын өтемеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1306	Басқа банктердің қарыздар бойынша мерзімі өткен берешегі
	1424	Клиенттердің қарыздар бойынша мерзімі өткен берешегі
Кт	1301	Басқа банктердің корреспонденттік шоттары бойынша овердрафт қарыздары
	1302	Басқа банктерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1303	Басқа банктерге берілген овернайт қарыздары
	1304	Басқа банктерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1411	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар
	1417	Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар
	1429	Клиенттерге берілген басқа да қарыздар.

353. Егер банк қарызы шартында тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) сомасына тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) есептеу көзделген жағдайда мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1879	Есептелген тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл)
Кт	2871	Қайырымдылық төлемдерінің шоты.

354. Банк қарызы бойынша тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) сомасы алынған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша

	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1879	Есептелген тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл);

Алынған тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) сомасын қайырымдылық ұйымының пайдасына аударған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2871	Қайырымдылық төлемдерінің шоты
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

355. Банктік қарыз бойынша мерзімі өткен берешекті өтеу шотына ақша түскен кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1306	Басқа банктердің қарыздар бойынша мерзімі өткен берешегі
	1424	Клиенттердің қарыздар бойынша мерзімі өткен берешегі.

356. Банктік қарыздардың құнсыздануынан шығынды өтеуге резервтер (провизиялар) құру кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5452	Басқа банктерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға шығыс
	5455	Клиенттерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға шығыс
Кт	1319	Басқа банктерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
	1428	Клиенттерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар).

357. Банктік қарызды өтеу немесе кредиттік сапасын жақсарту кезінде бұрын қалыптастырған резервтер (провизиялар) азаяды және мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1319	Басқа банктерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
	1428	Клиенттерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	4952	Басқа банктерге берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден кіріс
	4955	Клиенттерге берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден кіріс.

358. Банк банктің ішкі құжаттарында белгіленген тәртіппен және мерзімде төленбеген мерзімі өткен банктік қарыз баланстан есептен шығару туралы шешім қабылдаған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) теңгемен көрсетілген банктік қарыздың негізгі сомасына:

Дт	1319	Басқа банктерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
	1428	Клиенттерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	1306	Басқа банктердің қарыздар бойынша мерзімі өткен берешегі
	1424	Клиенттердің қарыздар бойынша мерзімі өткен берешегі;

2) қарызды әділ құны бойынша бастапқы танумен байланысты амортизацияланбаған дисконт сомасына:

Дт	1312	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша дисконт
	1434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша дисконт
Кт	4312	Басқа банктерге берілген қарыздар бойынша пайыздың тиімді мөлшерлемесі әдісімен танылатын пайыздық кірісті түзету түріндегі кіріс
	4434	Клиенттерге берілген қарыздар бойынша пайыздың тиімді мөлшерлемесі әдісімен танылатын

		пайыздық кірісті түзету түріндегі кіріс.

359. Қарыз алушы баланстан есептен шығарылған банктік қарыз бойынша берешекті өтеу кезінде, мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	4952	Басқа банктерге берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден кіріс
	4955	Клиенттерге берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден кіріс.

21-тарау. Ислам банкінің коммерциялық кредит бере отырып сауда делдалы ретінде сауда қызметін қаржыландыру бойынша операциялардың бухгалтерлік есебі

360. Коммерциялық кредит туралы шарттың талабында клиенттің тауар үшін ақша кепілімен ақы төлеу бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету талабы көзделсе, алынған ақша сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2799	Басқа да алдын ала ақы төлеу.

361. Коммерциялық кредит туралы шарт 7339 "Әртүрлі құндылықтар және құжаттар" баланстан тыс шотында мынадай түрде шартты құны 1 (бір) теңге бойынша көрсетіледі:

Кіріс	7339	Әртүрлі құндылықтар және құжаттар.

362. Коммерциялық кредит туралы шарттың мәні дайындауға жататын тауарларды (қайта өңдеу өнімдерін, қайта жасалатын жылжымайтын мүліктің жаңа жылжитын затын) сатып алу болып табылған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) егер тауарды өндіруші (шығарушы) сатып алынатын тауарға тараптар келісімде айқындаған мерзімде (жеткізуді кейінге қалдыру) дереу ішінара алдын ала ақыны немесе толық алдын ала ақыны талап етсе алдын ала ақы сомасына:

Дт	1799	Басқа да алдын ала ақы төлеу
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;

2) тауар өндірушінің (шығарушының) орындалған жұмыстар туралы есепті ұсынуына қарай және тауар өндіру (шығару) үшін ақы төлеуіне қарай, сондай-ақ тауар өндіруді (шығаруды) аяқтаған кезде және тауар өндіруші (шығарушы) ұсынған барлық есептер негізінде банк түпкілікті есеп айырысу жүргізеді:

Дт	1651	Салынып жатқан (орнатылып жатқан) негізгі құрал- жабдықтар
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
	1799	Басқа да алдын ала ақы төлеу;

3) тауар өндіру (дайындау) аяқталған кезде:

Дт	1602	Басқа да қорлар
	1610	Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер
Кт	1651	Салынып жатқан (орнатылып жатқан) негізгі құрал- жабдықтар.

363. Банк тауар сатып алған жағдайда, оны сатып алуға тікелей байланысты шығындылықты ескере отырып нақты құн сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1602	Басқа да қорлар
	1610	Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

364. Коммерциялық кредит туралы шартқа сәйкес клиентке тауарды өткізу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1426	Сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша клиентке қойылатын талаптар
Кт	1602	Басқа да қорлар
	1610	Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер
	2794	Болашақ кезеңдер кірісі (үстеме баға сомасына);

бір мезгілде 2799 "Басқа да алдын ала ақы төлеу" баланс шотында есепте тұрған клиенттен бұрын алынған алдын ала ақы төлеу сомасына:

Дт	2799	Басқа да алдын ала ақы төлеу
Кт	1426	Сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша клиентке талаптар.

365. Коммерциялық кредит туралы шарт бойынша төлемдерді алған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1426	Сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша клиентке талаптар.

366. Банктің есеп саясатында көзделген кезеңділікпен үстеме баға сомасын кіріске жатқызған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2794	Болашақ кезеңдер кірісі
Кт	4426	Сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс.

367. Егер мерзімі келген кезде клиент коммерциялық кредит бойынша борышын өтемеген болса мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1427	Сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша мерзімі өткен берешек
Кт	1426	Сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша клиентке талаптар.

368. Егер коммерциялық кредит туралы шартта тұрақсыздық айыбын (айыппұл, өсімпұл) есептеу көзделген жағдайда Нұсқаулықтың 353 және 354-тармақтарында көзделген бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.

369. Клиент коммерциялық кредит бойынша мерзімі өткен берешекті төлеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша

	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1427	Сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша мерзімі өткен берешек.

370. Банк коммерциялық кредит туралы шарт бойынша талаптардың құнсыздануына банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен, бірақ есепті күннен сиретпей тест жүргізеді. Құнсыздануданшығынды өтеуге резервтер (провизиялар) құрылған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5455	Клиенттерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға шығыс
Кт	1428	Клиенттерге берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар).

371. Банктің уәкілетті органы коммерциялық кредит туралы шарт бойынша ақысы төленбеген мерзімі өткен талаптарды есептен шығару туралы шешім қабылданған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1428	Клиенттерге берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	1427	Сауда қызметін қаржыландыру операциялары бойынша мерзімі өткен берешек.

372. Коммерциялық кредит туралы шарт бойынша талаптар өтелген немесе кредиттік сапасы жақсарған жағдайда құнсыздануданшығынды өтеуге бұрын қалыптастырылған резервтер (провизиялар) мынадай бухгалтерлік жазбамен азаяды:

Дт	1428	Клиенттерге берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	4955	Клиенттерге берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден кіріс.

22-тарау. Ислам банкінің заңды тұлғалардың жарғылық капиталдарына қатысу арқылы және (немесе) әріптестік талаптарымен өндірістік және сауда қызметін қаржыландыру операцияларының бухгалтерлік есебі

373. Заңды тұлғалардың жарғылық капиталдарына қатысу арқылы және (немесе) әріптестік талаптарымен өндірістік және сауда қызметін қаржыландырған кезде (бұдан әрі – бірлескен қызмет) мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) ақшамен қаржыландырған кезде:

Дт	1473	Ислам банкінің өндірістік және сауда қызметіне инвестициялары
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар;

2) банктің негізгі қаражатын салу арқылы қаржыландырған кезде:

Дт	1473	Ислам банкінің өндірістік және сауда қызметіне инвестициялары
Кт	1652	Жер, үйлер және ғимараттар
	1653	Компьютерлік жабдық
	1654	Басқа да негізгі құрал-жабдықтар
	1658	Көлік құралдары.

374. Клиент бірлескен қызметке қатысу сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

375. Банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен, заңды тұлғалардың жарғылық капиталдарына қатысудан кірісті есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1756	Басқа да операциялар бойынша есептелген кіріс
Кт	4880	Ислам банкінің өндірістік және сауда қызметін қаржыландырудан кірісі.

376. Қатысудан кіріс алған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	2870	Басқа да транзиттік шоттар.

377. Кірісті (шығынды) бөлген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) банк кірісінің сомасына:

Дт	2870	Басқа да транзиттік шоттар
Кт	1756	Басқа да операциялар бойынша есептелген кіріс;

2) банктің қатысушы клиенті кірісінің сомасына:

Дт	2870	Басқа да транзиттік шоттар
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары.

378. Клиент жобадағы өз үлестерін банкке сатқан кезде, банктің жобадағы үлестерді сатып алғанын көрсететін мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1473	Ислам банкінің өндірістік және сауда қызметіне инвестициялары
Кт	2203	Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2204	Жеке тұлғалардың ағымдағы шоттары
	2205	Жеке тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары
	2211	Заңды тұлғалардың талап етуге дейінгі салымдары.

379. Банк жобадағы өз үлесін клиентке сатқан кезде, банктің жобадағы үлесін сатып алғанын көрсететін мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1473	Ислам банкінің өндірістік және сауда қызметіне инвестициялары.

23-тарау. Ислам банкінің лизинг (жалдау) талаптарымен инвестициялық қызметтің бухгалтерлік есебі

380. Банк мүлікті лизинг (жалдау) шартына сәйкес лизингке (жалға) беру үшін сатып алған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1656	Жалға беруге арналған негізгі құрал-жабдықтар
Кт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар.

381. Лизинг (жалдау) шарты 7339 "Әртүрлі құндылықтар және құжаттар" баланстан тыс шотында 1 (бір) теңге шартты құны бойынша мынадай түрде көрсетіледі:

Кіріс	7339	Әртүрлі құндылықтар және құжаттар.

382. Банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен лизинг (жалдау) шартының талаптарына сәйкес жалдау төлемдерін есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1771	Ислам банкінің жалдау жағдайындағы инвестициялық қызмет бойынша есептелген кірісі
Кт	4477	Ислам банкінің жалдау жағдайындағы инвестициялық қызмет бойынша сыйақы алуына байланысты кірісі.

383. Лизинг (жалдау) шартының талаптарына сәйкес жалдау төлемдерін алған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1771	Ислам банкінің жалдау жағдайындағы инвестициялық қызмет бойынша есептелген кірісі.

384. Егер мерзімі басталған кезде клиент (жалға алушы) лизинг (жалдау) шартында көзделген төлемді төлемесе мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1772	Жалдау жағдайындағы инвестициялық қызмет бойынша мерзімі өткен берешек

Кт	1771	Ислам банкінің жалдау жағдайындағы инвестициялық қызмет бойынша есептелген кірісі.

385. Егер коммерциялық кредит туралы шартта тұрақсыздық айыбын (айыппұл, өсімпұл) есептеу көзделген жағдайда Нұсқаулықтың 353 және 354-тармақтарында көзделген бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.

386. Операциялық жалдау ретінде бухгалтерлік есеп мақсатында жасалған лизинг (жалдау) шартын жіктеу кезінде сатып алынған мүлік есеп саясатында көзделген кезеңділікпен мынадай бухгалтерлік жазбада амортизацияланады:

Дт	5785	Жалға беруге арналған негізгі құрал-жабдықтар бойынша амортизация шығысы
Кт	1696	Жалға беруге арналған негізгі құрал-жабдықтар бойынша есептелген амортизация.

387. Қаржылық жалдау ретінде бухгалтерлік есеп мақсатында жасалған лизинг (жалдау) шартын жіктеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) лизинг алушыға мүлікті лизингке (жалға) беру кезінде:

Дт	1305	Басқа банктерге қаржы лизингі
	1420	Клиенттерге қаржы лизингі
Кт	1656	Жалға беруге арналған негізгі құрал-жабдықтар;

2) Нұсқаулықтың 383-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбаға қосымша лизинг (жалдау) шартының талаптарына сәйкес мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1305	Басқа банктерге қаржы лизингі
	1420	Клиенттерге берілген қаржы лизингі;

3) Нұсқаулықтың 384-тармағында көзделген бухгалтерлік жазбаға қосымша мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1309	Қаржы лизингі бойынша басқа банктердің мерзімі өткен берешегі
	1421	Қаржы лизингі бойынша клиенттердің мерзімі өткен берешегі
Кт	1305	Басқа банктерге қаржы лизингі
	1420	Клиенттерге берілген қаржы лизингі.

388. Клиент лизинг (жалдау) шарты бойынша мерзімі өткен төлемді төлеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1001	Кассадағы қолма-қол ақша
	1051	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот
	1052	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар
Кт	1772	Жалдау жағдайындағы инвестициялық қызмет бойынша мерзімі өткен берешек
	1309	Қаржы лизингі бойынша басқа банктердің мерзімі өткен берешегі
	1421	Қаржы лизингі бойынша клиенттердің мерзімі өткен берешегі.

389. Банктің есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен, алайда есепті күннен сиретпей банк лизинг (жалдау) шарты бойынша талаптардың құнсыздануына тест жүргізеді. Құнсыздануданшығынды өтеуге резервтер (провизиялар) құру жағдайында мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	5453	Банк қызметіне байланысты дебиторлық берешек бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға шығыс
	5452	Басқа банктерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға шығыс
	5455	Клиенттерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыруға арналған шығыс
Кт	1877	Банк қызметіне байланысты дебиторлық берешек бойынша резервтер (провизиялар)
	1319	Басқа банктерге берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
	1428	Клиенттерге берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)

390. Банктің уәкілетті органы лизинг (жалдау) шарты бойынша төленбеген мерзімі өткен талаптарды есептен шығару туралы шешім қабылдаған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1877	Банк қызметіне байланысты дебиторлық берешек бойынша резервтер (провизиялар)

	1319	Басқа банктерге берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
	1428	Клиенттерге берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	1772	Жалдау жағдайындағы инвестициялық қызмет бойынша мерзімі өткен берешек
	1309	Қаржы лизингі бойынша басқа банктердің мерзімі өткен берешегі
	1421	Қаржы лизингі бойынша клиенттердің мерзімі өткен берешегі.

391. Лизинг (жалдау) шарты бойынша талаптардың кредиттік сапасын өтеу немесе жақсарту жағдайында құнсыздануданшығынды өтеуге бұрын қалыптастырылған резервтер (провизиялар) мынадай бухгалтерлік жазбамен азайтылады:

Дт	1877	Банк қызметіне байланысты дебиторлық берешек бойынша резервтер (провизиялар)
	1319	Басқа банктерге берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
	1428	Клиенттерге берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)
Кт	4953	Банк қызметіне байланысты дебиторлық берешек бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден кіріс
	4952	Басқа банктерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден кіріс
	4955	Клиенттерге берілген қарыздар мен қаржы лизингі бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден кіріс.

24-тарау. Қорытынды ережелер

392. Нұсқаулықпен реттелмеген мәселелер Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы заңнамасында және халықаралық қаржылық есептілік стандарттарында көзделген тәртіппен шешіледі.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК